teekäija

september

KRISTLIK AJAKIRI
AASTAST 1904

9.2018
hind 3€
teek.ee

Suvelaager koos eestpalvekogudusega on õnnistus

MEELIS KIBUSPUU – 20 aastaga üksiküritajast treeneriks

Läksin ega kahelnud, sest Jumal kutsus

Diplomi saab pealekauba

Isa Vello Salo mõtteks on hingerahu

500 illustreerivat lugu õpetavad piiblitõdesid

Ülle Käärik, Oleviste pühapäevakooli juhataja

„Seda kõike rääkis Jeesus rahvahulkadele tähendamissõnades ja ilma tähendamissõnata ei rääkinud ta neile midagi“ (Mt 13:34).

Raamatu „Nüüd ma mõistan“ 500 lühikest lugu on abiks piiblitõdede õpetamisel niihästi lastele kui ka täiskasvanutele. See on juba kolmas dr Sam Doherty raamat, mis on tõlgitud eesti keelde. Esimesed kaks raamatut, „Piibel kõneleb lastega“ ja „Lapsed Piiblis“, ilmusid 2014. aastal ja on leidnud rohket kasutamist Eesti kogudustes.

Piibli õpetaja Sam Doherty on sündinud 1927. aastal Iirimaal ja ta on lapsi õpetanud üle 60 aasta. Kuni 1964. aastani juhtis ta koos abikaasa Sadie'ga Laste Evangeelse Ühenduse (CEF®) tööd Iirimaal. Seejärel tegutses ta 29 aastat CEF® Euroopa direktorina.

Raamatus toodud näited on kogunud mitmesugustest allikatest *Book Ministry* liikmed Jim ja Valerie Archer. Nad on nelja lapse vanemad ja rikkalike kogemustega õpetajad. Valerie on tegutsenud CEF® misjonärina Prantsusmaal ja Iirimaal.

Raamatu esimesed peatükid käsitlevad näitlikustamise põhimõtteid. Siin on kirjeldatud, kuidas seostada näiteid Piibliga, sisaldades rohkelt ka praktilisi nõuandeid, et osata raamatu teistes peatükkides toodud näiteid korrektselt kasutada.

Piibel ise on näidete raamat ja Jeesus näitlikustamise meister. Enamik Jeesuse jutustatud lugudest on tähendamissõnad.

Raamatu teises osas võib leida lugusid, mis aitavad näitlikustada tõdesid Piibli, kristliku elu ja koguduse kohta. Näited on kõige erinevamatest valdkondadest – ajaloost, füüsikast, keemiast, bioloogiast, astronoomiast, misjonäridest ja õpetajatest, kuningatest ja presidentidest jne. Piiblisalmi ja paari näite abil võib koostada ka lühikese piiblitunni.

Käesoleva raamatu on välja andnud Ühendus Lapsed Eestis, kes esindab Laste Evangeelset Ühendust (CEF®). Raamatu kaane on kujundanud kunstnik Aapo Pukk ja kaanel on kasutatud õlimaali „Aaron Norman Pukk“ (2016). Äsja ilmunud raamat ja rohkesti LEÜ lastetöömaterjale on müügil kristlikes raamatupoodides ja *lapsedeestis.ee* veebipoes.

Kolm lugu

Ühel esmaspäeva hommikul ei tulnud Peeter õigel ajal sööma. Ema küsis, millega poeg oma toas nii kaua tegeleb. Poiss teatas, et loeb Piiblist seitse peatükki, et ei peaks sel nädalal enam lugema. Ema ei öelnud midagi, aga kui Peeter lõpuks sööma jõudis, ootas teda laual seitse pudrukaussi, seitse röstsaia ja seitse klaasi piima. „Miks nii palju?” küsis Peeter. „Ma ei jõua ju seda kõike ära süüa.” – „Sul on õigus,” ütles ema. „Kuid ma ei taha sellel nädalal iga päev tegeleda sinu hommikusöögiga ja sellepärast annan sulle nii suure portsjoni, millest peaks jätkuma järgmise esmaspäevani.” Nüüd mõistis Peeter oma viga. Nimelt vajas ta Jumala sõna kui vaimulikku toitu iga päev.

***

Pastor vaatas, kuidas lapsed pärast pühapäevakoolitundi omavahel vestlesid. Ta teadis, et lastele oli räägitud sellest, kuidas Jumala tahtel Punase mere vesi kahele poole taandus, et Iisraeli rahvas kuivalt läbi pääseks. Pastor küsis väikeselt Mardilt: „Kui sa oskad nimetada midagi, mida Jumal teha suudab, siis annan sulle tüki šokolaadi.” – „Kui sina oskad nimetada midagi, mida Jumal ei suuda, siis ma annan sulle terve šokolaaditahvli,” vastas laps.

***

Mööda Mississipi jõge sõitva auriku reisijad kangestusid hirmust, sest laev liikus tihedas udus liiga kiiresti. Mõned reisijad tormasid liigse kiirustamise eest kaptenit hoiatama. Kuid kaptenisillale jõudes märkasid nad, et siin üleval ei olnudki udu ning õhk oli läbipaistev ja nähtavus ideaalne. Udu oli ainult kuue meetri kõrguseni jõepinnast. Reisijad ei näinud läbi udu midagi, kuid kõrgel kaptenisillal ulatus nähtavus väga kaugele. Udus viibides pea meeles, et sinu Kapten on sinust kõrgemal, tema näeb kõike ja juhib kõike. ■

◀ Oleviste kirikus 25. augustil kooliaasta avaseminaril pühapäevakooli õpetajatele sai esimese eksemplari raamatu „Nüüd ma mõistan“ kaanepoiss Aaron. Foto: Ühendus Lapsed Eestis.

6–9 Eesti Vabariigi 100. aastapäeva puhul kutsus Sõbralt Sõbrale ellu „365 – iga päev ühele lapsele sünnipäev“ jätkuprojekti, kus sada sünnipäevalast saavad nüüd ise kellelegi head teha ja peo korraldamises kätt proovida. Foto: Iren Mõttus.

14–15 Kas laagrit on vaja, et inimene kohtaks inimest või et kogudus kohtuks kogudusega? Küsisin Kalju ja Laagri koguduse laagrirahvalt: „Mille poolest oli sõpruskoguduste ühine suvelaager tähenduslik Sinu kogudusele ja Sulle isiklikult?“ Foto: Annika Phillips.

26 Avaaktuste Viljandis pidamist võib juba väikest viisi traditsiooniks nimetada, sest see toimus siin juba kolmandat korda. Kui pikk on aga traditsioon, et sellele järgnev avasess EKB Liidu puhkebaasis Nuutsakul toimub, teavad küll ainult vanad olijad. Foto: Riina Ani.

SISUKORD

Esikaanel. „Viimaks on aga kõige olulisem inimene, kes mind selle töö juures on hoidnud, minu abikaasa Karita,“ ütleb Meelis Kibuspuu. Foto: Matteus Elbrecht.

2 500 illustreerivat lugu õpetavad piiblitõdesid Ülle Käärik

4 Sõna sai pildiks Joosep Tammo

5 Uued riided toovad rõõmu Ermo Jürma

6 Meelis Kibuspuu – 20 aastaga üksiküritajast treeneriks Laura Maide

10 Usu julgelt! Usujulgelt edasi Urmas Roosimaa

12 Tarkus, mõõdukus, vaprus, õiglus, usk, lootus, armastus – lugude lapitekk Kerli Indermitte

14 Suvelaager koos eestpalvekogudusega on õnnistus Liivi Reilson

16 Jeesus ja Püha Vaim Johannese evangeeliumis. I osa Peeter Roosimaa

19 Noored vajavad suhtlemist ja mõistmist Triin Tarendi

21 Kogudusest eemale jäänud Kaidi vastused Priidu Ellam

23 Läksin ega kahelnud, sest Jumal kutsus Daire Tiigivee

25 Kalju koguduse uus vanempastor Tarmo Lige

25 Seminar kolib tagasi Tallinna

25 Liidu peasekretäriks valiti Sven-Joonatan Siibak

25 Kuidas on seotud lõikusaeg ja alpide inimeste austamine? Ristsõna

26 Diplomi saab pealekauba Anneli Võso

27 Isa Vello Salo mõtteks on hingerahu Saara Laurik

28 Eluloolisi vaateid teoloogiale

28 Uus meedia kui esik

Vaimulik keel ja teoloogiline mõtlemine tarvitavad pidevalt pilte ja kujundeid.

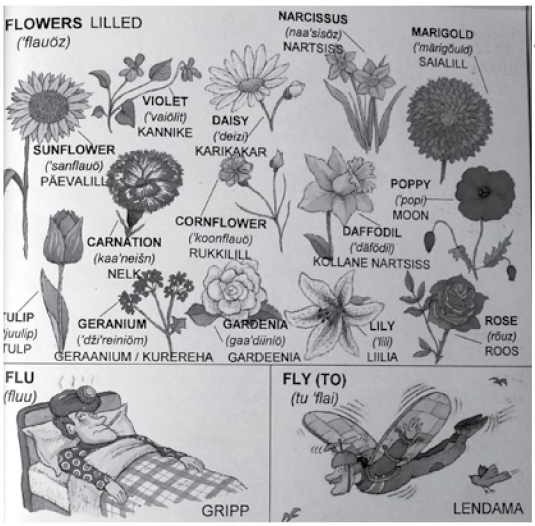

◂ Pildikesed aitavad edukalt õppida sõnu mitmes keeles korraga. Allikas: J.P. Orwell.

Sõna sai pildiks

■ Joosep Tammo, Pärnu Immaanueli koguduse pastor

Sõna muutub pildiks. Digitaalsel ajastul asendab sõna väe pildi vägi. Ajakirjade kaanepiltidel on poliitiliselt plahvatuslik jõud. *Selfid* asendavad valitsuste avaldusi, varjatud pildid teevad lõpu karjäärile. Poliitikud ja staarid tunnevad kuvandi väge ja hoolitsevad oma *imago* eest. Ometi pole see 21. sajandi avastus. Kõigi aegade valitsejad on püüdnud läbi piltide ja kujude oma võimu dokumenteerida või tugevdada. Uus on pildi globaalne mõju lühima mõeldava aja jooksul. Kui kõnet tuleb hoolega kuulda või süvenedes lugeda, kõnelevad pildid enda eest. Pilt konstrueerib „esteetilise" maailmanägemuse.

PIIBEL ON PILDIRIKAS RAAMAT

Teoloogia ja kogudus seisavad keset neid muutusi. Me räägime üha enam koguduse ja vaimulike kuvandist kaasaegses ühiskonnas. Samuti on vaimulike eeskujude rõhutamine osa pildi ajastust. Niisiis usk ja pilt ei ole teineteisele võõrad, vaid ennemini seotud. Usk ei ole kunagi amorfne, sellel on alati kindel vorm, milles ta väljendub. Kümnes käsus antud pildikeeld hoiatab aga selle eest, et me ei teeks pilti Jumalast. Kindlasti ei saaks sellest tuletada kunsti keeldu. See käsk hoiatab eelkõige elava Jumala kujutamise eest kohatul viisil. Piibli teoloogia on oma olemuselt kujundlik ja pildirikas. Inimese loomine jumalanäolisena, põlev põõsas, kord ilmuv ja kaduv tule- ja pilvesammas, keerubitest hoitud seaduselaegas, templi eesriie, mis varjab kõige pühamat paika – need on pildid vaimsest reaalsusest, pildid Jumala ligiolust ja aust.

KUJUNDID KIRJELDAVAD NÄHTAMATUT MAAILMA

Jeesuse Kristuse inimeseks saamisega omandab pildi-idee uue kvaliteedi. Paulus esitab meile otseselt pildi teoloogia: Kristus on *eikon tou theou* – „Jumala kuju" (2Kr 4:4). Ta on „nähtamatu Jumala kuju" (Kl 1:15). Kristushümn Filippi kirjas kirjeldab Jeesuse isikut „orja kujuna" (Fl 2:7). Paulus näeb ka iseennast Kristust esindava *typoi'na*, tüübina. Piltides ja sümbolites mõtlemine kujuneb nii varakristlikus kui keskaegses teoloogias ja müstikas vaimse reaalsuse tõlgendamise põhimõtteks. Nii on kristlikku teoloogiat raske ette kujutada väljaspool kristlikku esteetikat. Vaimulik keel ja teoloogiline mõtlemine tarvitavad pidevalt pilte ja kujundeid.

PILT LIHTSUSTAB TEGELIKKUST

Kuid iga valgus heidab ka varje. Kaasaegne piltides mõtlemise maailm rahuldub sageli pinnapealsusega – pildist lähtuva esmamuljega. Pildi sügavamatest sõnumitest ei huvituta. Vertikaalne dimensioon on peaaegu täiesti kadunud. Funktsionaalsus asendab pühaduse, horisontaalsus vertikaalsuse. Kuid vajadus pühaduse järele säilib isegi ilmalikus maailmas. Paavsti või Donald Trump'i pildid meedia avarustes tekitavad miljonites inimestes kõige erinevamaid tundeid ja seoseid. Presidendi kujundirikas *tweet* asendab arusaama maailmas toimuva keerukusest, paavsti lehvitus rahvale sügavat jumalatunnetust selle komplektsuses. Raadios kuuldud linnulaul kõlab lahus põlispuust, millel ta tegelikult istub. Iga foto abstraheerib kujutatu kolmelt dimensioonilt kahele. Iga kujund on tegelike nähtuste abstraktsioon. See abstraktsioon toob esile maastiku, näo, tunded, kuid kaotab sügavuse. Samas oleks esteetiline ühiskond ilma sellise abstraktsioonita ka mõeldamatu.

JUMAL ILMUTAS ENNAST MAAILMALE OMA POJAS

Ometi on pilte, mis sisaldavad enam kui kujutatu, pilte, mis on sügavamad kui ümbritsev reaalsus. Jeesus ütleb: „Kes mind näeb, see näeb teda, kes minu on saatnud" (Jh 12:45). Tema imeteod on „tunnustähed" (*semeia*), märgid, mis kirjeldavad taevase Isa meelevalda. „Tõesti, tõesti, ma ütlen teile, Poeg ei saa midagi teha iseenesest, ta teeb vaid seda, mida näeb tegevat Isa, sest mida iganes Isa teeb, seda teeb ka Poeg" (Jh 5:19). Poeg, on „tema kirkuse kiirgus ja tema olemuse kuju" (Hb 1:3).

Paulus ütleb, et meie osaks on olla selles maailmas „Kristuse-näolised". Meid on kutsutud esindama selles maailmas Kristust, olemata ise kristused. Sõna saab pildiks, mille autoriks on Jumal. ■

teekäija

teek.ee
9/2018 (302)
ISSN 1736-1605
Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liidu väljaanne

Peatoimetaja: Ermo Jürma
Tel 56220045
e-post: ermo@teek.ee

Toimetusrühm:
Märt Saar, Toivo Tänavsuu, Leho Paldre, Hele-Maria Taimla

Keeletoimetaja: Tiiu Palm

Toimetuse aadress:
Koskla 18, 10615 Tallinn
Tel 6700698

Trükk: AS Rebellis

Kujundaja: Päivi Palts

TELLIMINE
- Teekäija kodulehelt: teek.ee
- pangaülekandega: Eesti EKBK Liit, Swedbank EE732200001120064572 (selgitusse: oma nimi ja aadress, kuhu ajakirja tellitakse)
- EEKBKL kantselei: tel 6700698
- koguduste kaudu

Tellimishinnad:

1 aasta (11 numbrit):	25 €
poolaasta (6 numbrit):	14 €
pastori- ja sõbratellimus:	20 €
Skandinaavia, Euroopa:	45 €
Kanada, USA:	60 €

Reklaamihinnad:

	1 lk	½ lk	¼ lk
4 värvi	64 €	42 €	25 €
2 värvi	38 €	22 €	13 €
1 värv	25 €	16 €	10 €

Ja kellel on uut selga panna,
ei leina enam vana.

UUED RIIDED TOOVAD RÕÕMU

Ermo Jürma,
Teekäija peatoimetaja

Riided ei lähe enam selga – see probleem on tuttav igas kodus. Loomulikult näeme seda kasvavate laste ja noorte juures. Kuid see küsimus saadab meid kõiki. Vahel on kaalus juurde võetud, vahel ka vastupidi. Teadagi tuntakse end liiga kitsastes või laiades riietes üsna halvasti.

Apostel Paulus kasutab just täpselt sama mõttekäiku, et kirjeldada, mis juhtub, kui inimesed usus täiskasvanuks saavad: nad võtavad midagi seljast ära ja panevad selga midagi uut, mis nüüd paremini sobib.

Efesose kogudusele kirjutas ta: „Teil tuleb jätta oma endise eluviisi poolest vana loomus, kes laostub petlike himude käes, ning saada uueks oma mõttelaadilt ja riietuda uue inimesega, kes on loodud Jumala poolt elama tõe õiguses ja vagaduses“ (Ef 4:22–24).

Kui üks sõber mulle sellise kirja (nagu siin Paulus) saadaks, vaataksin kindlasti tähelepanelikult peeglisse. Ilmselt on siis minu juures tõepoolest liiga vähe „uueks“ saanud. Vana loomus oma laostavate petlike himudega luurab ukse ees tänini (1Ms 4:7). Alatasa on minus kannatamatust, armastamatust, saamaiha, suhetes teistega tekib võlatunde vahekordi jne. Piiblis on piisavalt peatükke, täis näiteid ja kirjeldusi, mille valgel peame vaatama oma elule.

Samas on kirjeldusi uuest inimesest Pühakirjas küllaga. Jeesus Kristus täiusliku inimesena on meile jätnud kõigile kaunima eeskuju, mille poole sirutada. Püha Vaim tuletab seda alatasa meelde. Koguduse kantslis ja ühisteekonnal on see loomulikus teemaks.

Uue inimese rõivalõige ei võngu ajastutuultes. Ma ei pea muretsema endale hooaja uusimat moeajakirja. Paulus rõhutas siin vaid mõnd tahku „elada tõe õiguses ja vagaduses“. Olgu need märksõnad meie päevakavas nähtaval kohal.

Uued riided toovad elurõõmu. Kellel on midagi uut, ilusat ja mugavat selga panna, tunneb end hästi. Ja kellel on uut selga panna, ei leina enam vana. Väikseks jäänud riided tuleks küll puhtaks pesta ja taaskasutusse suunata, vana loomuse riided aga utiliseerida, mitte kapinurka ootele korjata. Usuteel peame pöörama tähelepanu, et me ei langeks enam nii sageli vanasse lõksu, vaid astuksime järgmise sammu uuel teerajal. Jeesus läheb seal ees. EKB Liidu arengukava aastateks 2018–2023 visioonilause seab esimeseks meie ette kõrge sihi: „Jeesust järgiv, ...“

Kui ma märkan oma elus halastuse ja armastuse jäljerada, rõõmustab see mind väga. Kui ma suudan teistele andestada, imestan ka ise, et see on võimalik, kuna Jeesus tegutseb. Tema läbi on mul seljas uus riie. ■

▲ Pühendumine, uussünd, hoolimine ja usk – need neli väärtust on Meelise jaoks olulised nii pereelus kui ka Sõbralt Sõbrale töös. Foto: Matteus Elbrecht.

Meelis Kibuspuu – 20 aastaga üksiküritajast treeneriks

■ Laura Maide, Sõbralt Sõbrale turundus- ja kommunikatsioonijuht

Tänavu tähistab Sõbralt Sõbrale ettevõte oma 20. sünnipäeva. EKB Liitu toetavast väiksest keldripoest on tänaseks saanud suur abivajajaid toetav võrgustik. Kõiges selles on olulist rolli mänginud eestvedaja Meelis Kibuspuu.

Kuidas sai Sinust Sõbralt Sõbrale ettevõtte juht?

Kõiges on „süüdi“ Toivo Pilli. 1998. aastal sai temast Kõrgema Usuteadusliku Seminari rektor ja ta pakkus mulle sealse haldusprorektori kohta. Ma pidin hakkama vastutama seminarihoone ja seal asuva taaskasutuskaupluse eest. Võtsin pakkumise vastu, sest töö oli piisavalt paindlik, et ühtlasi oma ülikooliõpingud ära lõpetada. Minu varasema müügimehe ameti kõrvalt poleks see võimalikuks saanud. Plaanisin tööle tulla vaid paariks aastaks ja hiljem edasi ärimaailma raha teenima suunduda. Jumal aga „trikitas“ mu ära.

9. septembril oli minu esimene tööpäev. Esialgu oli kõik väga kummaline, sest amet anti üle kõigest poole tunniga ja esimestel päevadel eksisin isegi hoones ära. Aegamööda ma aga kohanesin. Samal ajal oli EKB Liidul ka Tallinnas üks taaskasutuskauplus; see aga ei tahtnud hästi hoogu võtta. 2001. aastal seisti valiku ees, kas panna pood kinni või leida olukorrale mingi teine lahendus. Üsna pea sai selgeks, et Tallinna pood ei suuda eraldi osakonnajuhatajat pidada. Sel hetkel ütlesin, et olen valmis võtma ka seal juhirolli, ja minust saigi Valduste OÜ ehk tänase Sõbralt Sõbrale eestvedaja. See oli tegelikult igas mõttes muutusterohke aasta, sest samal aastal ma ka abiellusin.

Tänaseks oled Sa selles rollis olnud pool oma elu – mis on Sind selle töö juures hoidnud?
Täiesti uskumatu, ma oleks selle inimese välja naernud, kes oleks mulle öelnud, et jään siia kahekümneks aastaks. Ühest küljest püha, aga teisest küljest lõpuks ka täitsa õige vastus on „Jumal läbi inimeste". Poleks osanud arvata, et see töö on midagi, milles tuleb esile minu kutsumus. Jumal on aga seda mulle nende kahekümne aasta jooksul kinnitanud. Õnneks ei teadnud ma kohe, mis kõik mind ees ootab. Aga ega ma ei salga, et mingitel hetkedel olen ma ahastuses Jumalalt palunud, kas midagi muud ei oleks. Olen aga püüdnud pidevalt otsida, kas ma olen veel seal, kus Jumal tahab, et ma oleks. Olen palunud, et Jumal kasutaks mind minu andide, oskuste ja võimetega oma riigi jaoks parimal viisil – see on see, mis mind on hoidnud.

Ja teiseks, loomulikult inimesed. Algusaegadel ma tundsin ennast väga üksi. 2006. aastal olin sisuliselt teinud otsuse amet maha panna. Siis sattusin aga juhtimiskonverentsile GLS, kus juhtus midagi erilist, ja ma sain kindluse jätkata. Õhkasin palves Jumala poole, et ta kingiks mulle meeskonna. See võttis küll aega, aga täna võin ma olla tänulik, sest Jumal ongi mulle selle andnud. Praegu toobki mind tööle seesama meeskond. Lõpuks ei ole niivõrd suurt vahet, mida me koos teeme, oluline on teadmine, et me aitame ehitada üles Jumala riiki. Näen, et oleme osa mitte iseenda, vaid Jumala loost.

Viimaks on aga kõige olulisem inimene, kes mind selle töö juures on hoidnud, minu abikaasa Karita.

Mis Sinu tööpäevadest praegu kõige suurema osa võtab?
Üks on reaalsus ja teine on see, millest ma unistan. Juhina tahaksin senisest veel rohkem võtta treeneri rolli ja pühenduda inimestesse panustamisele, et ka neist võiksid saada juhid. Samuti pole mul 20 aasta jooksul olnud kunagi piisavalt aega visiooni loomiseks ja selle läbikatsumiseks. Täna kulub liiga palju aega reageerimisele, selle asemel et planeerida tulevikku. Samas on muutus algusaegadega võrreldes suur. Siis võttis lihtsalt asjaajamine ja organiseerimine lugematuid tunde. Muu hulgas tuli mul isegi rekasid laadida. Täna on suure osa sellest tööst võtnud üle meeskond. Tõsi, üleminekuaeg on olnud keeruline. Olen pidanud endalt küsima, mida ma siis ikkagi teen. Ühest küljest ei tee ma enam selliseid asju, mille kohta saaks öelda, et ma olen midagi ära teinud – inimestega suheldes on võimatu tulemust mõõta. Samas olen välja jõudnud sinna, et kõiges mõõdetavas, mida teised teevad, on osa ka minu panusest.

Lisaks Sõbralt Sõbrale juhtimisele oled Sa vedanud eest Eesti suurimat juhtimiskonverentsi – GLSi. Milline on Sõbralt Sõbrale kahekümne aasta suurim juhtimisalane õppetund?
Suurim juhtimisfilosoofiline õppetund on olnud see, et kui ma tulin majandust ja ärijuhtimist õppinuna siia tööle, arvasin ma, et hakkan juhtima protsesse ja eesmärke. Töö käigus sain aga aru, et juhtimine on hoopis inimestesse panustamine, tulemused on tagajärg. Täna ei ole see enam kellegi jaoks uudis, aga 20 aastat tagasi, *management*'i ajastul, oli see suur mõttemalli muutus. Minu jaoks tuleb üks kõnekas lause multifilmist „Ratatouille". Seal öeldakse, et „igaüks võib kokata". Mina ütlen, et „igaüks võib juhtida". Ega ma tegelikult ei tea, kas päris igaüks võib juhtida, aga seda võin küll öelda, et väga paljud, kes ei ole ennast ise kunagi juhina mõtestanud, omavad juhtimiseks suurt potentsiaali. Küsimus on selles, kuidas see potentsiaal neis esile tuua. Tuleb lihtsalt neisse panustada ja neisse uskuda.

Isiklikumat laadi õppetund puudutab alandlikkust. Ma tulen ajast, kus juht pidi olema kõiketeadja ja kõigi ees mineja, mitte oma nõrkuste väljanäitaja. Olen aga aru saanud, et inimesed sinu ümber hindavad pigem seda, kui sa oled see, kes sa oled. Ja kui sa näitad välja, et sa oled mõne koha pealt nõrk ja eksiv inimene, kes teeb vigu, kuid oskab vabandada ja andeks paluda. Selles ma püüan jätkuvalt kasvada.

Mis on Sinu arvates Sõbralt Sõbrale suurim panus ühiskonda?
Valduste OÜ kutsuti ellu EKB Liidu heaks, täna ütleme – koguduste heaks. Tol hetkel oli liidu tasand tähtsam, sest see oli aeg, kus liidul oli majanduslikult väga raske ja Valdused said aidata. See on tänaseni üks osa meie teenimisest, me ei ole tahtnud seda kunagi ära unustada. Valdused on 20 aasta jooksul panustanud liitu majandusliku tarkuse, kinnisvara haldamise ja ressursside jagamisega. Ma arvan, et see on oluline panus meie koguduste töösse.

> Algus oli väga kummaline, sest amet anti üle kõigest poole tunniga ja esimestel päevadel eksisin isegi hoones ära.

Aastatega oleme end hakanud mõtestama kui sotsiaalset ettevõtet. Ma usun, et tänaseks oleme vähemalt kogudustes, kellega kokku puutume, aidanud kujundada sotsiaalset mõtteviisi. Me oleme püüdnud luua võimalusi, kuidas kogudused saaksid mõjutada oma kogukonda läbi laste ja perede praktilise aitamise. Seejuures ei ole me tahtnud öelda, kuidas täpselt peaksid nad seda tegema, vaid pigem oleme oodanud, et nad ise mõne mõtte või ideega meie poole pöörduksid. Sotsiaalne mõtteviis on läbi meie kaupluste jõudnud ka ühiskonda. Kui ma Sõbralt Sõbrale tööga alustasin, olin ma kindel, et see äri lõpeb ühel hetkel ära – inimesed saavad rikkamaks ja ei vaja enam kasutatud asju. Küll on tore, et ma eksisin. Täna ühe suurima omalaadse ketina Eestis oleme saanud levitada loodussäästlikku ja

▲ Tennis on Meelise isiksust päris palju kujundanud. Ta mängib Tartu Akadeemilise Tenniseklubi koduväljakul Toomeorus ja vastaseks hea sõber Rauno Parv. Foto: Meelise erakogu.

Töö käigus sain aga aru, et juhtimine on hoopis inimestesse panustamine, tulemused on tagajärg.

▲ Meeskond 2015. aasta maikuu väljasõidul. (Vasakult) Romm Aviste, Henri Lehtsaar, Riina Tamm, Marika Nigulas, Meelis Kibuspuu, Tiina Ots, Helle Liht, (esireas) Eli Kõllo, Margit Kaldmets, Daire Tiigivee. Foto: Daire Tiigivee.

sotsiaalset mõtteviisi. Meie kauplused ei ole tavaline tarbimiskeskkond, vaid koht, kus inimesed saavad kogeda, et läbi ostlemise saavad nad hoolida kellestki, kes seda väga vajab.

Ühiskonda laiemalt oleme ilmselt saanud kõnetada mõne hea teoga. Oleme püüdnud märgata neid, keda vähem märgatakse, ja olla nende kõrval, kelle suhtes teised on alla andnud. Me ei taha leppida sellega, et olukorrad on nii, nagu nad on. Mõeldes eriti puudustkannatavatele lastele, on minu unistuseks olnud, et nende elus oleks natuke rohkem rõõmsaid päevi. Ideaalis tahaksin, et kõigi nende laste elus, kes on täna meie orbiidil, oleks 365 head päeva, aga meil kellelgi ei ole nii. Samas saame oma heategudega aidata neil selles suunas liikuda.

Millest unistad Sõbralt Sõbrale 25. sünnipäeva puhul?

Ühiskonnas oleme nähtavamad eelkõige läbi oma kaupluste, mida on täna 18. Ma unistan, et 25. sünnipäevaks täidaksime oma 20 kaupluse eesmärgi ja võib-olla rohkemgi. Kindlasti tuleb Eestis mingi hetk optimaalne piir ette, kuid täna vaatame ka oma naabrite, lätlaste ja leedukate poole, lootes seal alustada millegi sarnasega.

Veel unistan, et võiksime olla Eestis kõige parema teenindusega organisatsioon. See sobiks ka meie nimega suurepäraselt kokku. Samamoodi võiksime olla kõige ägedamaks tööandjaks. Täna domineerivad edetabelites pangad. Seda vaadates mõtlen, et huvitav, miks inimesed tahavad pigem minna tööle panka kui meie juurde.

Aitamise poole pealt unistan sellest, et läbi erinevate projektide ja Hoolime Koos laagrite saaksime abivajavaid lapsi veel enam toetada, aidates neil läbi lõigata keerulisest peretaustast tulenevad mustrid, mis on nende elutarkvarasse justkui vaikimisi sisse kirjutatud. Minu unistus on, et sarnased lood ei korduks järgmistes põlvkondades.

Mul on ka salaunistus, mille võin selle lehe veergudel avaldada. Nimelt unistan ma, et kõik meie töötajad, kes ei ole veel Jeesust leidnud, leiaksid tema. Kas just viie aastaga, aga et vähemalt neid tuleks juurde. Usun ja loodan, et meie poed võivad olla keskkonnaks, kus evangeelium avaldub väga ehedal moel.

Kõige selle kõrvalt oled koos abikaasa Karitaga juhtinud oma peret ja viit last. Kumb on olnud suurem väljakutse?

Tegelikult on pere juhtimine ikka suurem väljakutse. Vaadates suurte ja edukate ettevõtete juhtide eraellu, näeme, et paradoksaalsel kombel vaatab sealt tihti vastu nukker pilt, olgu siis abielude purunemise või puudulike peresuhete näol. Õnneks on Jumal minu vastu armuline olnud ja õigel hetkel mu silmi avanud. Algusaastatel tegin ma abikaasa ja isana ikka väga palju vigu. Ma olen alati öelnud, et pere on mulle kõige tähtsam. Kõik ilmselt ütlevad seda, aga kui sa vaatad, millest koosneb nende päevakava või aastaplaan, siis sageli sa seda ei näe. Minu puhul on ka nii olnud. Täna võin ma aga öelda, et olen oma laste ja pere üle väga õnnelik ja uhke. Selles, et lapsed on tublid ja ei häbene oma vanemaid, on aga kindlasti palju suurem roll Karital.

Viimastel aastatel olen püüdnud leida perele varasemast rohkem aega ja tõmmanud kuskilt ka piiri ning öelnud, et kui ma toon ohvri, siis ma toon selle millegi muu kui pere arvelt. See on nõudnud mõtteviisi muutust. Paradoks on, et sellel eluperioodil, kus meid kodus kõige rohkem vajatakse, panustame kõige rohkem kodust väljapoole. Mulle meeldiks, kui saaks kuidagi selle püramiidi teistpidi keerata ja anda oma parimad tunnid päevast koju ja mitte nii head tunnid tööle. See on aga väljakutse. Kui mitte muul ajal, siis vähemalt nädalavahetustel, puhkustel ja vabadel päevadel püüan seda välja elada. Ma olen

Oleme püüdnud luua võimalusi, et kogudused saaksid mõjutada oma kogukonda läbi laste ja perede praktilise aitamise.

aga õppinud, et seda ei saagi ega peagi mõõtma tundides. Elu on siin maa peal kuidagi nii seatud, et me ei suuda anda rohkem tunde neile, keda kõige rohkem armastame või kes meid kõige rohkem vajavad. Me saame anda nendele siiski kõige kvaliteetsema aja. Seda tuleb aga mõtestada ja planeerida. See on tõsine väljakutse, aga ühtlasi ka meie kõige suurem kutsumus ja kohustus.

Kes Sa unistad isiklikus elus veel lähiaastatel olla või mida tahaksid teha?

Praegu oleks kodus vaja kaks tuba ja vannituba valmis saada. See pole aga unistus, vaid eesmärk. Ma tegelikult alles otsin seda unistust. Olen kogu elu unistaja olnud, kuid minu viimaste aegade hirm ja küsimus on see, kas ma oskan veel millestki unistada või töötan ma verstapostist verstapostini. Unistamise mõõde on tegelikult väga oluline. Oma elule mõeldes olen ma lootnud luua keskkondi, kus Jumal saab inimeste elusid muuta. Olen seda teinud läbi juhtimiskonverentsi GLS, aga ka erinevate Sõbralt Sõbrale keskkondade.

Kuskil minus peitub ka treeneri kutse. Mingi osa elust unistasin ma tippsportlase karjäärist, hiljem mõtlesin treeneri ametile. Ma ei usaldanud end aga oma saavutuste tõttu, mõtlesin pidevalt, kas ma olen selleks või teiseks piisavalt hea. Täna aga tahaksin ma ühel või teisel moel aidata teistel edasi liikuda ja kellekski kujuneda ning laiemalt panustada inimeste tähendusrikkasse teekonda Jumala ja lähedastega.

Veel unistan sellest, et näeksin oma lapsi järgnemas Jumalale, leidmas oma kutsumust ning kasvamas õnnelikeks abikaasadeks ja vanemateks. Seejärel unistan ma Karitaga toreda pensionipõlve pidamisest, teineteise ja ilmselt ka lugematu arvu lapselaste nautimisest ning mõtisklemisest, kelleks me oleme kujunenud ja milliseid võimalusi Jumal on meile elus andnud. Loodan elada jätkuvalt Jumala plaanis, mida iganes see kaasa toob. Võib-olla see tähendab mingi uue raja leidmist järgmiste aastate jooksul, võib-olla aga lihtsalt sammhaaval edasiastumist. ■

Täna tahaksin ma aidata teistel edasi liikuda ja panustada nende tähendusrikkasse teekonda Jumala ja lähedastega.

▲ 20. augustil tähistas Sõbralt Sõbrale pere Nuutsaku puhkekeskuses ettevõtte 20. sünnipäeva. Foto: Greete Nippolainen.

Usu julgelt! Usujulgelt edasi!

■ Urmas Roosimaa, Tartu Salemi koguduse pastor
■ Foto: Toivo Maivel.

***

KUI ME HOIAME JÄIGALT KINNI OMA MINEVIKUST, SIIS ON MEIL KAKS PROBLEEMI: VARASEMAD EBAÕNNESTUMISED JA MINEVIKU EDU.

„Ma püüan ära tunda teda ja tema ülestõusmise väge ja tema kannatuste osadust, saades tema surma sarnaseks, et ma kuidagi jõuaksin ülestõusmisele surnuist. Mitte et ma selle oleksin saanud või oleksin juba täiuslik, aga ma püüan kätte saada seda, mille pärast Kristus Jeesus on minu kätte saanud. Vennad, ma ei arva endast, et ma selle olen kätte saanud, ühte aga ma ütlen: Ma unustan kõik, mis on taga, ja sirutun eesoleva poole, ma püüdlen sihtmärgi poole, Jumala üleva kutsumise võiduhinna poole Kristuses Jeesuses. Kes meist on täiuslikud, mõtelgem just samal viisil, ent kui te mõtlete midagi teisiti, küll Jumal ilmutab teile ka selle. Ometi, sealt, kuhu oleme jõudnud, astugem edasi sama rada!“ (Fl 3:10–16).

Apostel Paulus kirjutas kirja Filippi usklikele. Filippi oli tähtis linn Makedoonia maakonna idaosas. Paulus ja Luukas kuulutasid seal Jumala sõna ja selle tulemusena sündis sinna esimene kristlik kogudus Euroopas.

Ka Filippi koguduse usklikud olid misjonitöös aktiivsed. Üha uued ja uued inimesed said vanast patuelust päästetud ja võtsid Kristuse oma eeskujuks. Aga noor kogudus vajas arenguks tuge ja õpetust ning Paulus tuli siin appi ja kirjutas neile kirja, milles tuletas meelde olulisi asju.

Üheks oluliseks punktiks peab apostel kristlase eesmärki. See on siht, mille poole tuleb usklikul püüelda. See on võit Kristuses, mille saavutamise nimel tuleb ületada kõik ettetulevad takistused.

Paulus ütleb: „Ma unustan kõik, mis on taga...“ Kas Paulus palub meil mälestused ja minevik unustada? Ei. Paulus räägib pigem, et me laseksime lahti sellest, mis ikka veel takistab meid usus edasi kasvada. Kui me hoiame jäigalt kinni oma minevikust, siis on meil kaks probleemi: varasemad ebaõnnestumised ja mineviku edu.

Varasemad vead ja ebaedu panevad meid mõtlema, et me olemegi ebaõnnestujad. Paulusel endal oli ka minevikus ebaõnnestumisi, mida ta tunnistas ja mis oleksid võinud tema tegutsemist pärssida. Ta oli juures ja kiitis heaks, kui hukati kristliku kiriku esimene märter, diakon Stefanos. Häbi pärast, et tema kiusas taga esimesi kristlasi, oleks ta võinud tagasi tõmbuda ja jääda erakuks. Aga ei, Jumala nimel sai ta sellest üle. Jumal annab andeks süü, kui inimene palub andeks ja parandab meelt. Jumalal on meelevald andestada inimese kõik sooritatud teod, ka kõige hävitavamad neist.

Niisiis on meie eesõigus anda Kristusele üle kõik, mis meid vaevab, koormab ja takistab usus kasvamast. Kristus teeb meid mineviku kammitsatest vabaks. „Kui me oma patud tunnistame, on tema ustav ja õige, nõnda et ta annab andeks meie patud ja puhastab meid kogu ülekohtust“ (1Jh 1:9).

Ma unustan kõik, mis on taga, ja sirutun eesoleva poole

Me peame unustama oma ebaõnnestumised ja ka oma edu. Miks? Kui me keskendume liiga palju oma tähtsatele kordaminekutele, võib seegi meid halvata ja teha passiivseks ning me ei tahagi enam pingutada. Samuti võib edu inimest pimestada ja loorberitele puhkama panna.

Ettevõtluses on suureks ohuks olukord, kus puudub areng, kui jäädakse seni saavutatuga liigselt rahule. Et ka homme konkurentsis püsida, tuleb edasi minna, areneda, õppida, panustada ja investeerida. Sellepärast peavad

ettevõtted alati end ise uuendama.

Sama on ka spordis. Aastaid tagasi tegelesin ma aktiivsemalt rattasõiduga. Rattasõidu oluliseks komponendiks ja edasiviivaks teguriks on väntamine. Kui sõitja ei vänta, siis ta laseb tirri – vabakäigul veeremine. Lõputu tirrilaskmine lõpeb aga seisma jäämisega. Võistlustel jääd sa siis varsti teistest maha ja sinust sõidetakse mööda. Usuelu võiks ka võrrelda rattasõiduga. Et kuhugi jõuda, selleks tuleb „vändata". Tuleb usus kasvada ja liikuda.

„Kuid mis mulle oli kasuks, seda ma olen arvanud kahjuks Kristuse pärast. Jah, enamgi: ma pean kõike kahjuks Issanda Kristuse Jeesuse kõikeületava tunnetuse kõrval. Tema pärast olen ma minetanud kõik selle ja pean seda pühkmeiks, et saada kasuks Kristust" (Fl 3:7–8).

Paulusel oleks olnud palju põhjust kiidelda edusammudest oma varasemas elus. Ta on varem rääkinud oma laitmatust päritolust. Isalt päris ta Rooma kodaniku õiguse. Tema vanemad olid vagad juudid, kes võimaldasid tal omandada oma aja parima haridustaseme. Ta õppis Gamalieli juures, kes oli üks Iisraeli kuulsamaid ja tunnustatumaid rabisid. Nii olid paljud teed talle valla. Võime öelda, et Paulus püüdis olla kõiges parim ja innukas mees. Aga võrreldes nüüd seni saavutatut Kristuse tunnetamisega, nimetab ta seda kõike pühkmeks. Algkeelest võib pühkmed (*skybala*) tõlkida ka sõnnikuks.

Kõik meie maised jõupingutused pole midagi, võrreldes Kristuse tundmisega. Ärgu takistagu meie minevik erinevatel viisidel edasi minna.

Samas ma ei taha öelda, et minevik pole oluline. Me peame minevikku tundma ja sellest õppima. Eelnevate põlvkondade vaimulikust pärandist on palju ammutada ja õppida. Kuid kristlikus elus on väga oluline, et me omandaksime ka isiklikke kogemusi Jumalaga.

Me võime võrrelda elu mitmes mõttes autoga sõitmisega: kui me oleme roolis, siis me vaatame enamasti suurest esiaknast välja, eesmärgi poole, sest me tahame sihile jõuda. Tahavaatepeeglist aga näeme, millest oleme läbi tulnud, milline on olnud see teekond. Siiski liiga pikalt ei saa taha vaadata, sest siis võime kaotada õige suuna.

Paulus ütleb: „Ma püüdlen sihtmärgi poole, Jumala üleva kutsumise võiduhinna poole Kristuses Jeesuses." Paulus püüab nagu jooksja liikuda finišijoone poole, et võita auhind. Mis on meie auhind? See on taevane Jumala kutsumine Kristuses Jeesuses! Ei ole midagi paremat. Kristus kutsub meid taevasse. Ma loodan, et me kõik tahame kohtuda Jeesusega.

Samas kirjas filiplastele ütlebki apostel: „Aga meie kodupaik asub taevas, kust me ka ootame Päästjat – Issandat Jeesust Kristust" (Fl 3:20).

Jeesus on praegu meile aset valmistamas, kohta tegemas. Ja kui kõik on valmis, siis ta tuleb tagasi. Sest ta tahab olla koos meiega. Meid ootab uus taevas ja uus maa täis Kristuse kirkust.

Paulus kirjutab veel: „Jah, mulle on elamine Kristus ja suremine kasu!" (Fl 1:21). Tal oli nii suur igatsus Kristuse järele. Aga ta mõistis ka, et Jumala riigi heaks peab ta veel jätkama evangeeliumi kuulutustööd siin all maa peal.

Ometi, sealt, kuhu oleme jõudnud, astugem edasi sama rada!

Paulus vaatas tagasi oma tehtud tööle. Ta oli siis juba vana mees. Ta oli palju saavutanud kristliku sõnumi viimisel paganatele. Linnades, kus Paulus õpetas ja kuulutas, pöördusid inimesed tõelise usu poole. Evangeeliumi kuulutus tema läbi oli olnud tõhus ja viljakas. Aga ta näeb, et veel tuleb edasi minna.

Kindlasti on meil oma kogudustes palju teha. See alus, mille Kristus rajas, sellele tuleb ehitada niikaua, kui meil on elu. Tuleb kaasa haarata veel uusi inimesi. Selleks me kuulutame evangeeliumi, teeme tööd ja panustame koguduses andidega, mida oleme Jumalalt saanud.

Niisiis, õppigem minevikust! Tehkem rahu minevikuga. Tähistagem minevikku. Aga liigume edasi, teenides ustavalt Issandat Jeesust Kristust! Usujulgelt edasi! ■

***

KUID KRISTLIKUS ELUS ON VÄGA OLULINE, ET ME OMANDAKSIME KA ISIKLIKKE KOGEMUSI JUMALAGA.

***

▲ Perioodiline pilk tahavaatepeeglisse hoiab autojuhi kursis kogu liikluses toimuvaga – nii sujub sõit ja turvaliselt jõutakse eesmärgile. Foto: Urmas Roosimaa.

„Kui keegi armastab õiglust, siis on tema tegudeks voorused. Sest ta õpetab mõõdukust ja arukust, õigust ja vaprust – inimestel ei ole elus midagi kasulikumat“ (Trk 8:7).

„Ent nüüd jääb usk, lootus, armastus, need kolm, aga suurim neist on armastus“ (1Kr 13:13).

Tarkus, mõõdukus, vaprus, õiglus, usk, lootus, armastus – lugude lapitekk

Kerli Indermitte, Oleviste kogudus

Kuna töötan õpetajana, küsin endalt sagedasti: kuidas säilitada adekvaatset arusaama maailmast, iseendast ja Jumalast ajal, kui väärtuskasvatus koolisüsteemis on lahti seotud nii klassikalisest vooruse mõistest kui ka kristlikust elutunnetusest? Samas on kristlastel eriline vastutus edasi kanda seda, mida me oleme „kuulnud ja näinud ja õppinud“ neilt, kes on läinud meie eel.

Kuigi vooruse mõiste on meie keeleruumis kaotanud suure osa oma tähendusest, on nii vooruslikkuse kui ka pahelisuse olemus jäänud samaks. Seetõttu kirjutasin oma Usuteaduse Instituudi kristliku kultuuriloo eriala magistritöö vooruste teemal. Töö koosneb kahest osast: teoreetilisest käsitlusest „Narratiivi kasutamine vooruste õpetamisel“ ja loomingulisest poolest. Viimasesse kogusin seitset klassikalist voorust tutvustavaid lugusid. Iga voorust ilmestab seitse lugu ja iga loo lõpus on seitse aruteluküsimust, kokku 7×7×7.

Vooruste mõiste leiame juba antiigist

Arusaam, et inimese elul on olemuslik eesmärk – olla võimalikult täiuslik inimene – pärineb Platonilt ja Aristoteleselt. Kuigi vaid vooruslik elu võimaldab selle eesmärgini jõuda, pole voorused pelgalt eesmärgi saavutamise vahendid, vaid täiuslik inimelu suures osas moodustubki neist. Kuid selleks, et mingi voorus juurduks, on tarvis seda harjutada.

Platon tõstis vooruste hulgast esile neli – tarkuse, mõõdukuse, vapruse ja õigluse. Ehkki voorused lähtuvad õigest teadmisest, ei piirdu need üksnes teooriaga, vaid oluline on mõistmine, tahe ja püüd sellele teadmisele vastavalt käituda. Kristlased lisasid neile neljale kolm jumalikku voorust: usu, lootuse ja armastuse. Vooruste, inimese positiivsete „pürgimuste“, vastas seisavad negatiivsed jõud – pahed.

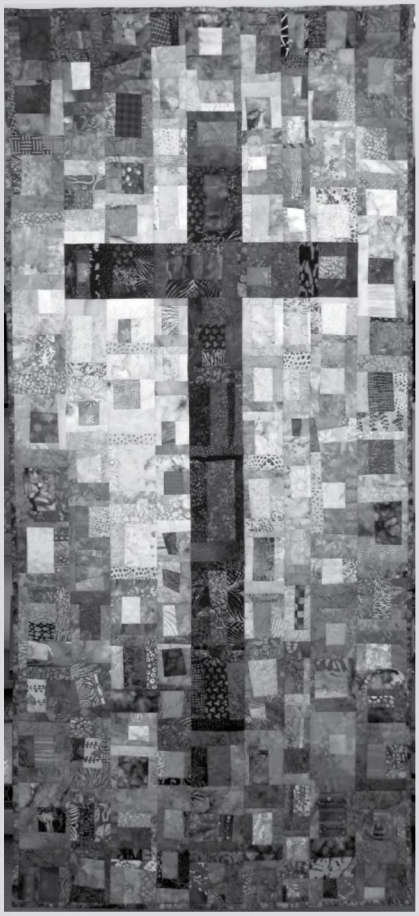

▲ Erinevad värvid ja varjundid loovad üheskoos harmoonilise terviku. Allikas: *pinterest.com.*

Origenes rõhutas, et iga patu algus on halb mõte. Et neid juba eos tõrjuda, selleks on tarvis need ära tunda. Just seetõttu sai kurjade või halbade mõtete vastu võitlemine eriti oluliseks teemaks varajases munkluses ja andis olulise tõuke kristliku voorusteõpetuse edasiarendamiseks.

Augustinus hindas antiikse moraali voorusõpetuse osa. Ent täisväärtuslikeks saavad need alles siis, kui Jumal need oma Püha Vaimu läbi pühitseb, mis toimub aga vaid sel juhul, kui inimene usub ja usaldab Jumalat. Üksnes uuenenud tahe on suuteline toimima Jumalale meelepäraselt ja seega vooruslikult kristlikus tähenduses ning alles usust tulvav armastus Jumala vastu kätkeb endas õiget armastust ligimese vastu.

Thomas Aquinost leidis, et kui loomulikke voorusi – tarkust, mõõdukust, vaprust ja õiglust – võib inimene ka omast jõust rakendada, siis üleloomulikud voorused on teostatavad ainult Jumala armu kaasabil. Gregorius Nyssast on öelnud, et „voorusliku elu eesmärk on saada Jumala sarnaseks“.

Kaasaegne vooruseetika tugineb suuresti Aristotelese eetikale, keskendudes toimija südamele, tema iseloomule ja olles seega pigem püüdluste eetika. Rõhutatakse hea kasvatuse, harjumuste, enesekontrolli, vapruse ja iseloomu tähtsust, ilma nendeta on eetiline elu võimatu. Vooruseetika peaküsimusteks on terviklik inimisiksus ja kõlbelist elu võimaldav kogukond.

Kaasaegse vooruseetika „isa“ **MacIntyre** leiab, et nii nagu keelt ja kultuuri kujundab traditsioon, peaks ka igasugune kõlblusekäsitus ehituma omaenese ajaloolisele pärimusele. Seega saab kristlik eetika rajaneda ja edasi liikuda vaid traditsioonile toetudes, pöördudes tagasi vooruse-eetika juurde, mida on läbi ajaloo kristlikes kogukondades rakendatud. Ülemaailmne eksperiment luua kõigile kõikjal kõigiks aegadeks ja oludeks mingit so-

bilikku ideoloogia- ja traditsioonivaba „eetikat“ on moraali-filosoofiliselt läbi kukkunud.

Voorusliku inimese kujunemiseks on vajalikud eeskujud – ehk kogukonnas tõeks elatud voorused. Me vastutame oma iseloomu eest ja saame astuda samme õigete kalduvuste ja hoiakute juurutamiseks, mõistes, et iga hea teoga kasvatame oma eetilist karakterit, iga halva teoga hävitame seda. Aristotelese sõnul peab meil olema esmalt kalduvus loomutäiusele, kalduvus armastada seda, mis on kaunis, ja jälestada seda, mis on madal.

Ausust, sõnapidamist, õiglust, heatahtlikkust, abivalmidust ega eneseväärikust pole meile otse sünnipäraselt kaasa antud. **Maie Tuuliku** sõnul saab inimene inimeseks alles kasvatuse kaudu – mõistust haritakse ja iseloomu kasvatatakse. Kui jätame mõistuse harimise kõrval unarusse iseloomu vormimise, on tulemuseks viltukasvanud inimene. Seega on kasvatusel kultuuriline ülesanne – see on elu vormimine vaimsete väärtuste juhatusel ja nende edasiandmine põlvest põlve. Nii hoolitseb kasvatus traditsiooni säilitamise ja jätkamise eest, kujundades samas uut põlvkonda nõnda, et see oleks võimeline väärtusi koondades ja luues ühiskonda uuendama.

Ehkki laps sünnib siia ilma oskusteta, on tal suurepärane võime õppida. Kuid elu suured küsimused õige ja vale, hea ja halva kohta ei sünni ega saa vastuseid iseenesest, lapse ja noore areng pole võimalik ilma täiskasvanuga suhtlemata. Meie kultuuri eelmistel ajajärkudel hinnati kõige rohkem silmapaistvate hingeliste omadustega inimest. Ka õpetaja ei olnud ainult teadmiste jagaja; tema ülesanne oli edasi anda teatud inimlikku suhtumist ja mõtteviisi. Lapsed jälgivad ja matkivad ning täiskasvanu käitumine, nii hea kui halb, mõjutab nende iseloomu arengut. Seetõttu on vaja ka täiskasvanul korrastada oma teod ja käituda oma sõnade järgi. Tutvustades lastele voorusi, nõnda et neil oleks teatud iseloomuomadusi võimalik mõtestada kui taotlemist väärivaid ja pingutust nõudvaid eesmärke, peame juhtima tähelepanu ka sellele, et oma iseloomu arendamine ei ole lihtne ülesanne, vaid töö kogu eluks.

Lood on saatnud inimkonda ajast aega

Narratiivide abil on vahendatud üldinimlikke kogemusi, talletatud teadmisi, kujundatud väärtusi ja mõtestatud ümbritsevat maailma. Lood on leidnud kajastamist kunstis, kirjanduses ja muusikas – toimides identiteedi ja kultuurilise järjepidevuse kandjatena. Kõlbeliste lugude jutustamine on ammu tuntud ja aastatuhandeid kasutatud kasvatusmeetod, mis kujundab lapse arusaama iseendast, teistest inimestest, kogu ümbritsevast maailmast ning inimeseks olemisest üldse. Lugude jutustamise ja sellele järgneva arutelu kaudu on võimalik aidata lastel ka voorusi omaks võtta ning praktiliselt rakendada. Head lood on otsekui uksed paremasse ja puhtamasse maailma ning julgustavad kuulajaid vooruste poole püüdlema.

Ma tuginesin oma töös teadmistele, mida on avastatud ja sõnastatud enne mind, ning olen tänulik kõigile, kes on ees läinud ja jätnud enesest maha jäigimist väärivad jäljed. Ometi ei piisa kõigi nende asjade teadmisest, vaid on vaja teele asuda.

Aus õpilane

(See juudi lugu õpetab, et usk juhib meid vooruste juurde.)

Ükskord otsustas rabi panna proovile oma õpilaste aususe. Niisiis kutsus ta nad kokku ja esitas küsimuse: „Mida sa teeksid, kui sa kõnnid mööda teed ja leiad järsku maast rahakoti, mis on raha täis?“

„Ma viiksin rahakoti selle omanikule tagasi,“ ütles esimene õpilane.

„Hmm, tema vastus tuli nii kähku, et see paneb mind mõtlema, kas ta tõesti toimiks sel moel,“ mõtles rabi.

„Ma jätaksin rahakoti endale, kui keegi ei näinud, et just mina selle leidsin,“ vastas teine õpilane. „Ta räägib ausat juttu, kuid tal on kuri süda,“ ütles rabi endamisi.

„Hästi, rabi,“ ütles kolmas õpilane, „ausalt öeldes arvan ma, et mul oleks kiusatus see raha endale jätta. Niisiis ma palvetaksin, et Jumal annaks mulle jõudu kiusatusele vastu seista ja teha seda, mis on õige.“

„Ahaa!” mõtles rabi. „Siin on inimene, keda ma võin tõesti usaldada.“

Küsimused ja ülesanded:

1. Mida küsis rabi oma õpilastelt?
2. Mida ta oma õpilaste kohta teada sai?
3. Kujuta pantomiimina, et sa kõnnid mööda teed ja leiad järsku maast rahakoti, mis on raha täis, ning otsusta ise, kuidas sa käitud?
4. Milline vanasõna selle loo kohta sobiks:
   a) Töö kiidab tegijat.
   b) Jagajale jäävad näpud.
   c) Aus nimi on kallim kui kuld.
5. Mis sa arvad, miks oli rabi oma õpilaste aususest huvitatud?
6. Kujuta ette, missugune oleks elu maailmas, kus kõik inimesed oleksid ausad või kus ükski inimene poleks aus?
7. Mida võime sellest loost õppida? ■

▲ „Juhata poiss ta tee peale, siis ta ei lahku sellelt ka vanas eas!“ (Õp 22:6). Allikas: *drnicolerobinson.com*.

Suvelaager koos eestpalvekogudusega on õnnistus!

Liivi Reilson, Tallinna Kalju kogudus

Elame maailmas, kus elutoast lahkumata võib kuulata parimaid jutlusi ja nautida head kristlikku muusikat. Kas laagrit on vaja, et inimene kohtaks inimest või et kogudus kohtuks kogudusega? Küsisin Kalju ja Laagri koguduse laagrirahvalt: „Mille poolest oli eestpalvekoguduste ühine suvelaager tähenduslik Sinu kogudusele ja Sulle isiklikult?“ (Häid vastuseid tuli nii palju, et toimetaja pidi korduvad momendid välja jätma.)

„Meeldiv võimalus kaunis looduses ja ühistegevuses tutvuda teise koguduse inimestega ja õppida, mida tähendab ellujäämine looduses.“ (Toivo)

„Ühine ülistus sai sügavamad mõõtmed, uus julgustav atmosfäär enda avamiseks ja teistega silmast silma rääkimiseks.“ (Tiiu)

„Perekonnaring suureneb.“ (Ly)

„Uusi tutvusi, huvitavaid arutelusid sõpruskoguduse töötegijatega.“ (Karin)

„Laagri õhkkond võimaldas üksteisega kiiremini sõbruneda kui mujal. Uued inimesed tekitavad uudishimu.“ (Triin)

„Praktilis-majanduslik osa – kuludega saab paremini toime tulla ja sotsiaalne osa – erinevate keskkondade ja inimeste süntees.“ (Priidik)

„Nii saame igal aastal uusi sõpru.“ (Andrus)

„Saame koos Jumalat ülistada, grupitöös arutleda ja köögitoimkonnas kogu laagri toidu eest hoolitseda.“ (Ulvi)

„Saab näha ka vanu tuttavaid, keda igapäevaselt ei kohta.“ (Rebeka)

„Tulles oli mul vaid soov puhata. Sain aga rohkemat – rääkida inimestega oma kogudusest ja Laagri kogudusest – leidsin uusi sõpru. Laagri bändis avastasin uusi laule.“ (Annika)

◀ Laagripere hommikuse piiblitunni eel oma Loojale laulmas. Foto: Annika Phillips.

◀ Laagri koguduse pastor Tõnis Roosimaa juhatas noorte ja laste mängu. Foto: Annika Phillips.

◀ Kahe koguduse muusikutest tuli kokku helisev *Houseband*. Foto: Daniel Phillips.

„Ühine laager võimaldab kummagi koguduse raskused ja rõõmud esile tuua ning vajaduste eest palvetada.“ (Lisanna)

„Noored said tuttavaks teise koguduse noortega ja nad suhtlevad edasi.“ (Heivi)

„Ühiselt laagri tegemine rikastab mõtteviisi ja toimimist meeskonnana. Aitab kohata teistsuguseid usklikke.“ (Janne)

„Avardumine, kristliku ringkonna laienemine, uued kontaktid. Vaimulikus mõttes oli ülesehitav kuulata teiste lugusid, saada julgustust nende tunnistustest.“ (Margarita)

„Laagri koguduse nooruslik meelelaad suutis väärika Kalju koguduse rahva elavamaks muuta.“ (Rita)

„On suur rõõm kohtuda nende inimestega, keda terve aasta oleme eestpalves hoidnud. Leidsime nagu uue hingamise, sest jagamine kasvatab.“ (Kati)

„Oleme pea igal aastal suvelaagreid koos palvepartnerkogudusega teinud. Need on olnud erilised ja rikastavad kogemused. Isiklikult olen õppinud alati tundma uusi lähenemisi laagri organiseerimise ja rõhuasetuste kohalt. Ühele on põhiküsimuseks teema, teisele külaliskõnelejad, kolmandale tegevuste plaan. Usun, et ettenägematusi koos avastades kasvavad mõlemad usus ja usalduses meie ühise Isa vastu.“ (Tõnis)

Vaimulikust üheshingamisest sündinud väärtuslikud hetked on kristlastele olulised. Reede õhtul oli jumalateenistusel külaliseks pastor Peeter Tamm Elvast. Ülistasime koos Jumalat ja kuulutasime julgustavat sõna. Laupäeval viis Vilver Oras läbi piiblitunni teemal „Uus ja vana“. Nuutsaku puhkekeskuses 3.–5. augustini toimunud Tallinna Kalju ja Laagri koguduste ühislaager elab osavõtjate meenutustes edasi. ■

▸ Vanaisa, pastor-emeeritus Aamo Remmel, oma pojatütart ja pastor Tõnis Roosimaa oma tütart ning teisi uusi koguduseliikmeid ristimas. Foto: Tarmo Lige.

▸ Kalju baptistikoguduse pastorid Vilver Oras ja Tarmo Lige läkitasid meie misjonäripere Adamid õnnistusega teele. Foto: Vilja Lige.

▸ Ristimisteenistus hommikuse järve kaldal oli väga eriline ja õnnistusrohke. Foto: Annika Phillips.

Jeesus ja Püha Vaim Johannese evangeeliumis

■ Peeter Roosimaa, Uue Testamendi õppejõud

Alljärgneva artikliga väljendan südamest tänu oma kolleegidele seminaris ja seminari vilistlastele, kelle kingitus andis võimaluse Elstalis Johannese evangeeliumi teemasid sügavuti uurida.

Evangeeliumidest on kõige rohkem ütlusi Püha Vaimu kohta Johannese evangeeliumis. Eelkõige leiame neid Jeesuse lahkumiskõnede kolmes lõigus: Jh 14:15–26; 15:18–16:4a ja 16:4b–15.

JEESUS JA TEINE LOHUTAJA

Jeesuse jüngrid olid üle kahe aasta olnud koos oma Meistri ja Õpetajaga. See aeg oli midagi erilist. Kuid nüüd saabus suur muutus. Jeesus pidi oma jüngrite juurest lahkuma. Kui Jeesus seda jüngritele rääkis ja need hakkasid taipama, et see ongi tõsi, siis muutusid nad väga kurvaks. Jeesus aga kinnitas, et ta ei jäta neid orbudeks, ta saadab enda asemele kellegi teise. Oma jüngritele ütles Jeesus: *„Aga nüüd ma lähen tema juurde, kes minu on saatnud ... Kuid et ma seda teile olen rääkinud, siis on kurbus täitnud teie südame“* (Jh 16:5j). Samuti ütles ta: *„Ja ma palun Isa ja ta annab teile teise Lohutaja, et tema oleks teiega igavesti: Tõe Vaimu, keda maailm ei saa võtta vastu, sest ta ei näe teda ega tunne teda ära. Teie tunnete tema ära, sest ta jääb teie juurde ja on teie sees“* (Jh 14:16j).

▲ „Tuul puhub, kuhu ta tahab, ja sa kuuled ta häält, kuid ei tea, kust ta tuleb ja kuhu läheb. Niisamuti on kõigiga, kes on sündinud Vaimust“ (Jh 3:8). Foto: Toivo Jürma.

Ära tuli hoida, et jüngrid ei jääks omapäi seletama Jeesuse sõnu ja arutama uusi esilekerkivaid küsimusi.

Kreeka tekstides on kasutatud raskesti tõlgitavat sõna *parakletos.* See võib tähendada (appi)kutsutu; vahendaja, eestkostja; lohutaja. *Parakletos* on keegi, keda võidi appi kutsuda, et ta kohtus tunnistajana kaebealuse kaitseks esineks. Ta võis olla ka õigusnõustaja, kes kaebealust kaitses. Christian Dietzfelbinger juhib tähelepanu, et Johannese tekstis on sõna parakleet kandmas sisu, millel on selle sõna algse tähendusega vähe tegemist. Väga kaugele jäävad sellised tähendused nagu: eestkostja, vahendaja, manitseja. Üsna eemale jääb ka tähendus Lohutaja. Ainult Jh 15:26j võiks ta kanda harva esinevat tähendust advokaat. Võib öelda, et väljendi parakleet puhul on tegemist tiitliga, mille tähendus ei tulene tiitliks kasutatud sõnast, vaid tiitlikandja isikust ja tema tegevusest. Lisaks *parakletos* tiitlile on evangeeliumis kasutatud Püha Vaimu kohta ka teisi nimetusi.

Kuigi eestikeelses Piiblis kasutatud Lohutaja ei pruugi olla päris hea tõlge, siis Jeesuse lahkumisega seoses on see täiesti sobiv. Oma olukorras vajasid jüngrid tõepoolest lohutust. Seejuures on oluline, et Püha Vaim jääb Kristuse omadega alatiseks. Juba varem oli aegu, mil jüngrid kogesid, et Jeesus ei ole nendega. Mõtleme näiteks nende kahekaupa misjoniülesandele välja saatmist (Mk 6; Lk 10) või öösel tormisel järvel viibimist (Jh 6). Aga see kõik oli ajutine. Nüüdne hüvastijätt tähendas midagi muud – Jeesus lahkub päriselt, ta sureb. Samas ta tunnistas, et tema lahkumine tuleb neile heaks (Jh 16:7).

PÜHA VAIMU ÜLESANDEID

Lisaks eelöeldule on Pühal Vaimul veel teisigi ülesandeid.

Oma lahkumiskõnes ütles Jeesus oma jüngritele: *„Kui te armastate mind, siis pidage mu käske!“* (Jh 14:15). Samuti: *„Ma annan teile uue käsu: armastage üksteist! Nõnda nagu*

mina teid olen armastanud, armastage teiegi üksteist! Sellest tunnevad kõik, et te olete minu jüngrid, kui te üksteist armastate" (Jh 13:34j). Oma armastust tõestas Jeesus sellega, et ta oli kuulekas Isale, kuulekas kuni ristisurmani. Meie võimalus oma armastust Jeesuse vastu näidata on olla talle kuulekad. Johannese evangeeliumi kohaselt ei väljendu armastus tunnetes, vaid praktilises käitumises ja kuulekuses. Aga see ei ole sugugi kerge. See vajab üleloomulikku abi. Seepärast on Jeesuse lubadus väga oluline, et ta ei jäta meid üksi. Ta saadab meile tõelise abilise, ta saadab Püha Vaimu. Jeesus ütles: *„Kui keegi armastab mind, küll ta peab minu sõna, ja minu Isa armastab teda ja me tuleme ja teeme eluaseme tema juurde"* (Jh 14:23). See toimub Püha Vaimu läbi.

PÜHAL VAIMUL ON TÄHTIS OSA SEOSES JEESUSE ISIKUGA.

*** Ta tuletab meelde Jeesuse õpetust.** *„Aga Lohutaja, Püha Vaim, kelle Isa saadab minu nimel, tema õpetab teile kõik ja tuletab teile meelde kõik, mida mina teile olen öelnud"* (Jh 14:26). Püha Vaim tegutseb õpetaja ja meeldetuletajana. Väga oluline on Jeesuse antud õpetuse meeldetuletamine siis, kui seda hädasti vajatakse.

*** Ta annab tunnistust Jeesuse kohta.** *„Kui tuleb Lohutaja, kelle ma teile Isa juurest saadan, Tõe Vaim, kes lähtub Isast, siis tema tunnistab minust. Ja teiegi tunnistate, sest te olete olnud minuga algusest peale"* (Jh 15:26j). Jüngrid on olnud koos Jeesusega, Jumala Pojaga. Nüüd peab nendega olema Püha Vaim. Seega asendab Vaim Jeesuse juuresolekut. Vaim ühendab jüngrid Jumalaga isegi lähemalt kui Jeesus, sest alles nüüd saavad neist Jeesuse tõelised tunnistajad.

*** Püha Vaim juhatab kogu tõesse.** *„Mul on teile veel palju öelda, aga teie ei suuda seda praegu taluda. Aga kui tema, Tõe Vaim, tuleb, juhib ta teid kogu tõesse, sest tema ei räägi iseenesest, vaid ta räägib, mida kuuleb, ja ta kuulutab teile tulevasi asju"* (Jh 16:12j). Püha Vaim juhatab jüngreid kaugemale ja sügavamale, kui lihaks saanud *Logos* seda võis. Nii nagu Jeesus õpetas jüngritele uut seda mööda, kuidas kuulajad suutsid vastu võtta, nüüd jätkab ta seda Püha Vaimu vahendusel. Kindlasti sisaldavad õpetamine ja meeldetuletamine ka juba õpitu tõlgendamist. Nii sisaldab Johannese evangeelium korduvalt viiteid Vana Testamendi kirjakohtadele, mida alles Vaim on õpetanud ühendama Jeesuse elu ja surma üksikute järkudega. Kahtlemata kuulub siia ka kogu Johannese evangeeliumi koostamine.

Ütluses *„mida kuuleb* (tulevik)" ei ole jutt ajatust, vaid ajalikust sõltuvusest: Püha Vaim saab ise ka (Isalt ja Pojalt) aina uut teavet, mida ta vahendab inimestele. Samuti kuulutab ta tulevasi asju. Jumala Vaim on prohvetluse Vaim. Jüngritel oli Jeesuse sõnade näol olemas värske, võimalikest autoriteetseim Vana Testamendi ja üldse Jumala tahtmise tõlgendus. Kuid peagi oli ilmne, et Jeesus polnud enne oma surma lahendanud ega võinudki lahendada kõiki probleeme, mis muutusid põletavaiks alles tema surma järel. Piiratud inimestena ei võinud jüngrid veel kõike vastu võtta, isegi mitte armastatud jünger Johannes, kellest on mõista, et ta kuulis ja sai Jeesusest aru teistest paremini. Seepärast tuli ära hoida, et jüngrid ei jääks omapäi seletama Jeesuse sõnu ja arutama uusi esilekerkivaid küsimusi, vaid siingi pidi neid aitama Püha Vaim.

*** Püha Vaim kirgastab Jeesust.** *„Tema kirgastab mind, sest ta võtab minu omast ja kuulutab teile. Kõik, mis on Isal, on minu päralt, seepärast ma ütlesin, et ta võtab minu omast ja kuulutab teile"* (Jh 16:14j). Jeesuse kirgastamine on õige ilmutuse sisemine kriteerium. Kirgastamine tähendab au andmist Jeesusele ja tema kaudu Isale. Kaanonit vastu võttes väidab kirik, et Vana Testament viitab Kristusele ja Uus Testament kuulutab Kristust Jumal Isa auks. Nii väites nõustub kirik, et iga piiblitõlgendus, mis asetab Kristuse kohale midagi muud või mis kitsendab Kristuse au, on sündinud ilma Vaimu osavõtuta ja seisab vastu Püha Vaimu tööle. Kuna Kristuse kirkus särab (eriti ka Johannese evangeeliumi järgi) just ristilt, kujuneb kaanoni sisemine tähtsusjärjekord selle põhjal, kuidas selle eri osad esitavad Püha Vamu tööd – Kristuse ristisurma tähenduse kirgastamist ja selle tähtsuse osutamist. Jeesus kirgastas Jumalat ehk tõi kõiges esile Jumala au, Vaim jälle kirgastab Jeesust. Selline jada on õige Vaimu tundemärk. Õpetused, mis ei kirgasta, vaid tuhmistavad Kristuse ja eriti tema surma au, ei saa olla loodud Jumala Vaimu juhtimisel.

> Õpetused, mis ei kirgasta, vaid tuhmistavad Kristuse ja eriti tema surma au, ei saa olla loodud Jumala Vaimu juhtimisel.

PÜHA VAIM TOOB MAAILMALE SELGUST

Omaette tähelepanu väärib ütlus, et Püha Vaim *„toob maailmale selguse patu kohta ja õiguse kohta ja kohtu kohta: patu kohta, et nad ei usu minusse; õiguse kohta, et ma lähen Isa juurde ja teie ei näe mind enam; kohtu kohta, et selle maailma vürst on süüdi mõistetud"* (Jh 16:8–11).

Eks maailm on isegi üht ja teist asja patuks pidanud, aga alles Püha Vaim õpetab, et patt on Jeesusesse mitteuskumine. Püha Vaim avab inimeste silmad ja toimib nii, et inimesed saavad oma patust teadlikuks. Kui juudid lasid Jeesuse hukata, siis nad ei arvanud, et nad sellega teevad pattu. Kuid hiljem Peetruse jutlust kuulates läks see neile südamesse (Ap 2:37). Korraga said nad oma patust teadlikuks; nad mõistsid, et olid kuritegelikult Jeesuse surma saatnud, et see oli nende patt. Püha Vaimu kaudu tuleb inimestele veendumus, et kord tuleb kõigil astuda Jumala kohtujärje ette.

▶ Õli on sümbol, mida tarvitatakse Püha Vaimu kohta sageli Vanas Testamendis. Kristlikus koguduses kasutatakse õli võidmiseks (Jk 5:14). Foto: Ermo Jürma.

Maailm arvab, et Jeesuse äraminek ehk surm tunnistas tema lõpuks patuseks (vrd Jh 8:46) ja valeõpetajaks, kuid Püha Vaim tunnistab, et Jeesuse äraminek oligi just minek Isa juurde, see oli tema õiguse ja sõnade tõestus, tema patutuse lõplik näitamine. Pärast seda, kui Jeesus oli kahes kohtus surma mõistetud ja hukatud kui kurjategija, nägid juudid temas halvimat ketserit ja Jumala vaenlast, roomlased ohtlikku inimest ja rasket kurjategijat. Seejärel aga toimus selline suur muudatus, et inimesed tundsid ristilöödus ära Jumala Poja, nii nagu nt Rooma ohvitser Jeesuse risti all tema kohta ütles (Mt 27:54) ja Paulus teel Damaskusesse oma elu tõelist muutust koges (Ap 9:1–9). Kuidas oli see võimalik? Seda kõike tegi Püha Vaim. Püha Vaim veenab inimesi, et Kristus Jeesus on puhas ja õige. Püha Vaim veenab, et Jeesus äratati surnuist üles ja läks Isa juurde. Maailm teab, et Jeesus on kohtu korras süüdi mõistetud ja hukatud, kuid Püha Vaim tunnistab, et Kristus Jeesuse ristisurma läbi on kurjus tunnistatud süüdi, hukka mõistetud ja võidetud (vrd Jh 12:31).

Samas tõstatub küsimus, kui me oleme oma patust teadlikud, kui oleme veendunud Jeesuse õiguses ja tulevases kohtus, siis kust tuleb veendumus, et Kristus Jeesuse ristisurmas on meile tagatud pääste, et Kristuses antakse meile andeks, et Kristus päästab meid kohtust? Taas on see Püha Vaimu töö. Püha Vaim avab meie silmad, veenab meid ja annab kindluse, et ka meie võime end leida koos ristilöödud ja surnuist üles äratatud Issanda ja Päästjaga. Püha Vaim toob meile patutundmise, aga ka veendumuse selles, et Kristus Jeesus on meie Päästja.

TAEVANE KOHUS

Kuid kuidas me võime Jeesuse isikus ikkagi nii kindlad olla? Millele toetub Püha Vaimu poolt antud veendumus? Vaadeldav Jeesuse ütlus annab siin selgituse. Selles on kasutatud sõna ἐλέγξει (*elengksei*), mida on tõlgitud *toob ... selguse.* Kuid seda võib tõlkida ka: *tõendab, tõestab, selgitab; paljastab; noomib, kutsub korrale.* Tegemist on kohtuterminiga, mis mingis mõttes kajastab kohtuprotsessi kõiki staadiumeid: süü paljastamine, süü tõendamine, kohtuotsuse tegemine ja karistuse määramine. Kõik need tähendused etendavad salmides Jh 16:8–11 oma osa. Ja kõike seda teeb Püha Vaim, mitte inimesed.

Jeesuse ütlus osutab mõttele, et lisaks kohtumõistmisele juudi ja rooma kohtus ootas Jeesus kohut ka Jumala ees. Nii toimuski veel üks kohtuistung, taevane kohtuistung, kus vastamisi olid Kristus Jeesus ja selle maailma vürst. Seal tõendas ja paljastas Püha Vaim maailma süü. Maailmal, nii juutidel kui ka mittejuutidel, oli võimalik Jeesuse tegude, tunnustähtede ja sõnade põhjal õigesti otsustada. Kuid nad ei soovinud Jeesust ei uskuda ega usaldada. Seepärast mõistsid inimesed tema surma. Nende süü on nende uskmatus, nad ei usu Jeesusesse.

Püha Vaim aga tõendab, et Jeesus on Jumala ees mõistetud õigeks. Kuna ta on surnuist üles äratatud, siis on haud tühi. Seal ei ole mingit luukildugi, mida vaadata ja mis näitaks vastupidist. Ülestõusmise hommikul oli Jeesuse haud tühi! Jüngrid nägid seda ja uskusid (vt Jh 20:6–8). Püha Vaim veenab, et Jeesus on Jumal Isa juures.

Aga taevane kohtuistung ei lõppenud üksnes Jeesuse õigeksmõistmisega. Seal mõisteti kohut ka selle maailma vürsti, saatana üle. Püha Vaim kinnitab, et *„selle maailma vürst on süüdi mõistetud“*. Pealekaebaja on oma positsiooni kaotanud. Temapoolsed süüdistused ei lähe enam arvesse. ■

Järgneb oktoobrikuu Teekäijas

Püha Vaim toob meile patutundmise, aga ka veendumuse selles, et Kristus Jeesus on meie Päästja.

▲ „Ja nad nägid otsekui hargnevaid tulekeeli, mis laskusid iga üksiku peale nende seas“ (Ap 2:3). Foto: Ermo Jürma.

Laupäeva, 11. augusti kuumal lõunatunnil jälgiti Paide kirikuaias toimuvat arvamuste vahetust suure hoolega. Foto: Urmas Roos.

Noored vajavad suhtlemist ja mõistmist

Triin Tarendi, EMK Jõhvi Petlemma kogudus

Mina osalesin Paide arvamusfestivalil teisel päeval. Kuna töötan noortele ja alaealistele spetsialiseerunud kriminaalhooldusametnikuna ja olen Eesti Metodisti Kiriku esindaja EKN3-s (Eesti Kirikute Nõukogu Noortetöö Nõukogu), siis olin rohkem huvitatud noortega seotud teemadest, mida avati ka sel aastal väga erinevates võtmetes. Kõigis kolmes arutelus, mida olin kuulamas või kus olin osalemas, kerkisid üles ühed ja samad tulipunktid. Räägiti depressioonist, usust Jumalasse ja sellest, kuidas nutimaailma noored erinevad varasematest põlvkondadest. Viimase arutelu moderaator **Manona Paris** ütles, et internet on andnud meile tunde, et elame globaalses külas, kus vahemaad ei ole olulised, ja võime suhelda inimestega ükskõik kust maailma otsast. Samas on internetil piirid, mis vahel aitavad varjata probleeme.

Kas tusane nooruk on alati laisk, lohakas ja pahas tujus või võib selle taga olla ka midagi tõsisemat?
Selle üle vahetati mõtteid turvalisuse ja tervise arutelus „Laste ja noorukite depressioon“. Kõikidel arutlejatel oli kas tööalane või isiklik kokkupuude depressiooniga. **Helen Voogla** (Eesti Noorte Vaimse Tervise Liikumise esindaja) kõneles sellest, kuidas ta ise teismelisena võitles depressiooniga ja suutis seda tükk aega kõigi eest varjata. Samas ei tahtnud ta enam koolis käia ja langes ka õppeedukus.

Tõdeti, et noored on tihti oma muredega üksi ja nad vajavad kedagi, kes neid märkaks ja mõistaks. Depressioon on haigus, mis vajab nii ravi kui ka emotsionaalset toetust teistelt inimestelt. Paraku ei oska tihti kõrvalseisjad sellises olukorras käituda. Ühelt poolt tuleks olla toetav, aga teiselt poolt ka konkreetne, et depressioonis inimene võtaks midagi endaga ette. Kliiniline psühholoog **Anna-Kaisa Oidermaa** leidis, et lapsevanemad, kes eitavad probleemi, ei taha tegelikult iseennast süüdi tunda. Või siis, nagu avaldas arvamust lastepsühhiaater **Anne Kleinberg,** selgitavad vanemad seda teismeeast tulenevate probleemidega. Oluline on aidata noorel leida selgitus oma halvale enesetundele ja mitte alavääristada teda, kui ta on saanud depressiooni diagnoosi.

ÜKS NOORTEST KOMMENTEERIS, ET JEESUSE 12 JÜNGRIT EI OLE MINGI TEEMA, SEST TEMAL ON INSTAGRAMIS ÜLE 500 JÄRGIJA.

Teine teema oli EKN3 poolt korraldatud arutelu „Noor, millesse Sina usud?“
Siin olin ka mina üks paneeldiskussioonis osaleja. Moderaator **Hele-Maria Taimla** pani meid mõtlema teemal, kas ja miks on eestlane usuleige rahvas. EKB Liidu Noorsootöö Keskuse

juhataja **Sven-Joonatan Siibak** leidis, et eestlased on tahtnud, tulenevalt oma ajaloost, ise hakkama saada ja ise otsustada. Nagu ütleb laulusalm filmist „Viimne reliikvia“: „Igaüks on oma saatuse sepp ja oma õnne valaja.“ Sealt tuleneb ka üks põhjus, miks eestlased on jäänud usukaugeks, kuid kindlasti on neid põhjuseid veel.

Kõik arutelus osalejad kinnitasid, et noored on avatud evangeeliumile. Samas tõime nii mina kui ka Noorteühingu KOMA jalgpallitöö koordinaator **Ranno Seppel** välja selle, et tänapäeva noorele ei saa Jumalast rääkida enam samade meetoditega kui 30 aastat tagasi. Käisin talvel Ameerikas Georgia osariigis tutvumas kahe sealse kasvava kogudusega, kust õppisin ühelt pastorilt väga olulise lause: „Sama teoloogia, erinevad sõnad“. Muutmata teoloogilist alust ja rääkides jätkuvalt nii Jumala armastusest kui ka meeleparandusest, saame selleks kasutada noorele arusaadavaid sõnu ja mõisteid. Tänapäeva noorte mõttemaailmast tõi Ranno näite. Kui ta rääkis ühel korral sellest, et Jeesusel oli 12 järgijat, siis üks noortest kommenteeris, et see ei ole mingi teema, sest temal on Instagramis üle 500 järgija.

Samuti on oluline, millist muusikat me kasutame noortele suunatud evangeelsetel üritustel. Minu arvates on heaks näiteks siinkohal just baptistikirikus tehtav noortetöö. Tooksin välja ka metodistikiriku töö venekeelsete noortega. Need on kohad, kus kasutatakse uusi viise noorteni jõudmiseks, ja viljast on näha, et ollakse õigel teel. Kahjuks peab ütlema, et ka selles arutelus tõdeti, et Eesti noor on üksi ja ta otsib inimest, kes kuulaks ning mõistaks. Kristlastena peaksime mõistma seda vajadust ning olema valmis olema need, kes kuulavad ja mõistavad. Et Jumala armastus saaks jõuda igaüheni.

Peale neid kahte teemat ei olnud vist üllatav, et jõudsin päeva lõpuks veel mõnda aega kuulata õpituba „Kuidas teha lima?“ või selfit **ehk „Miks sa ei oska lapsega rääkida?“**
Veidi humoorikas võtmes arutlesid kaks lapsevanemat, pereterapeut ja noor *youtuber*, nutimaailma võludest ja valudest. Kuigi arutelu juht, ajakirjanik Manona Paris, üritas lapsevanemaid Heidi Hansot ja Hans H. Luike provotseerida tunnistama oma tagurlikkust sellest valdkonnas, siis päriselt see tal ei õnnestunud. Ühiselt tõdeti, et nutivahendid ja nende areng on väga positiivne, kui nende kasutamisele panna kindlad piirid. Meediaärimees **Hans H. Luik** ütles, et ta oli küll otsustanud, et ei taha olla lapsevanem, kes liigselt keelab oma lapsi, aga peale ühist pereisi, kus poeg veetis umbes pool aega, vahtides oma telefoni, otsustas ta siiski piirata poja interneti kasutust.

Victoria Villig on 18aastane noor, kes *youtube*'i videosid tehes teenib endale juba olulise summa taskuraha. Ta on sellest vanusegrupist, kes on üles kasvanud maailmas, kus kasutatakse aktiivselt internetti ja nutivahendeid. Tema isa ja onu on rajanud eduka tarkvaraettevõtte Taxify. Victoria rääkis, et kui ta hakkas videosid tegema, siis vaatas ta need enne internetti postitamist üle koos vanematega. Küll oli ta natuke üllatunud selle üle, et kui ta hiljuti tegi ettepaneku piirata oma noorema venna arvutimängude mängimise aega, otsustas isa, et võrdõiguslikkuse põhimõttel piiratakse ka tütre arvutikasutamist. Victoria jutust oli aru saada, et vanemad on õpetanud talle teadlikku interneti kasutamist. Samas õpetades maailma kogema ka ilma selleta. Tulevikus soovib ta minna ülikooli õppima filmide tegemist, nii et hobist on saamas amet. Seega ei tohiks vanemad internetis näha kurja juurt ega ka naiivselt lasta lapsel seal piiramatult surfata. Lapsevanema ülesanne on õpetada, kuidas olla interneti ja nutivahendite teadlik kasutaja.

Teisalt tuletas pereterapeut **Kätlin Konstabel** meelde, et igaüks meist vajab, et keegi patsutaks talle toetavalt õlale või teeks pai, kuid ükski internetiäpp seda ei tee. Seda saab teha ainult teine inimene.

Kokkuvõtteks võib öelda: päeva jooksul jäi kõlama üleskutse, et me märkaksime, kuulaksime ja mõistaksime noori. Tusase, laisa, internetti peitunud või õigusrikkumisi sooritava noore käitumise taga võib peituda hoopis tõsisem mure. Üks viis nooreni jõudmiseks võib olla just see, et lased tal endale õpetada, kuidas tehakse lima või *selfit*. Hoolides näitame Jumala armastust. ■

▲ Ranno Seppel, Hele-Maria Taimla, Sven-Joonatan Siibak, Triin Tarendi, Matri Joosua Hollman, Keir Zukker astusid üles paneelil, kas avati noorte usulisi vaateid. Foto: Urmas Roos.

NOORED VAJAVAD SUHTLEMIST JA MÕISTMIST, ISEGI KUI NAD SEDA EI TUNNISTA.

Üks põhjus oli see, et mõned sõbrad ei käinud ka enam seal koguduses, ja kuidagi vaikselt see läks.

Kogudusest eemale jäänud Kaidi vastused

- Priidu Ellami kokkuvõte oma KUSi lõputööst
- Foto: Ermo Jürma

Kogudusest eemale jäänud inimeste lood jäävad enamasti koguduste endi keskel ja kristlikus meedias kuulmata. Kõrgema Usuteadusliku Seminari (KUS) tudengina otsustasin oma lõputöö kirjutada just sellistele lugudele toetudes. Uurimistöö pealkirjaks sai „Kogudusest eemale jäänud koguduseliikmed Eesti EKB Koguduste Liidus".

Töö eesmärgiks oli saada teada EKB Liidu koguduste elust eemalejäämise põhjuseid ja leida potentsiaalseid võimalusi, kuidas kogudused saaks neid tagasi võita. Intervjueerisin 20 inimest, kes olid oma kogudusest eemale jäänud, ja sain 48 erinevat eemalejäämise põhjendust. Järgnevalt olen eemalejäänutest loonud koondportree, nn keskmise eemalejäänu, kellele panin nimeks Kaid ning kes vastab küsimustele, mida esitasin ka oma intervjueeritavatele EKB Liidu 10 erinevast kogudusest. Intervjueeritavad leidsin enda, oma pere ja sõprade ning kaastudengite tutvusringkonnast.

1. Kuidas Sinust sai kristlane?
Üks lähedane inimene kutsus mind koguduse üritusele. Mulle meeldis ja ma hakkasin käima. Ühel hetkel tegin päästepalve, hiljem mind ka ristiti ja sain koguduse liikmeks.

2. Kas kristlaseks saamine ja kogudusse minek olid ajaliselt samal ajal?
Jah, enam-vähem küll.

3. Kas Sa usud, et Jumal on olemas?
Usun ja ei usu ka, võib-olla umbes 80% usun ta olemasolusse. Ma ei saa kindlalt väita üht ega teist. Kui ka usun, siis mitte enam päris nii, nagu usuti minu koguduses. Mul on tekkinud Jumalast oma pilt, ma ei usu, et see on täpselt selline, nagu Piiblis kirjutatakse ja kirikus räägitakse.

4. Kes on Sinu arvates Jumal?
Ta on Looja, armastav Isa, kõiksus, mingi energia, kõikvõimas olend.

5. Kas Sul on olnud Jumalaga erilisi, üleloomulikke kogemusi? Kirjelda!
Ei ütleks. Või noh, oleneb, mida üleloomulikuks või eriliseks pidada. Mingit väga suurt imet ma kogenud ei ole, aga mingid tunded on ikka olnud. Näiteks, kui päästepalve tegin, siis kogesin soojust ja rõõmu. Aga ma pole päris kindel, kui üleloomulik see on. Palvevastuseid on ka olnud ja olen kogenud Jumala hoidmist.

6. Kas kirikus käimise ajal oli Sul aktiivne isiklik osadus ja usuelu?
Ma ütleks küll. Olid mingid perioodid, kui lugesin Piiblit ja palvetasin igal päeval, mõnikord isegi mitu korda päevas. Vahepeal jäi osadus harvemaks ka, aga pärast seda olid siis jälle aktiivsemad ajad. Aga see kirikus käimine hoidis isiklikku osadust kuidagi järje peal.

7. Mismoodi on Sinu suhe Jumalaga muutunud?
Piiblilugemine ja palvetamine on muutunud vähem regulaarseks. Usk on nüüd ka rohkem minu sees, ei ole soovi seda teistega jagada. Samas on usk muutunud isiklikumaks ega sõltu nii palju teistest inimestest.

8. Mis teeb Sinu arvates kristlasest kristlase?
Usk Jumalasse ning isiklik osadus ja suhe Jumalaga. Piibli järgi elamine ja käskudest kinnipidamine, ka teatud suhtumine ellu ja inimestesse. Ka see, et inimene ise peab end kristlaseks.

9. Miks Sa valisid just selle koguduse, kus käima hakkasid?
Sinna mind kutsuti ja sinna ma jäin, ei uurinudki otseselt teiste koguduste kohta. Oli ka enam-vähem kodu lähedal.

10. Kas ja kuidas olid Sa kogudusetöösse kaasatud?
Jaa, ikka olin. Olin mingil perioodil isegi väga aktiivne ja lõin kaasa erinevates tööharudes: laste- ja noortetöös, laulsin kooris, näitasin laulusõnu seinale, käisin palvegrupis. Kindlasti oli midagi veel. Aa, laste- ja noortelaagris aitasin ka kaasa.

11. Millised olid Sinu suhted kogudusekaaslastega?
Sain kõigiga hästi läbi. Võiks öelda, et suhted on siiani head, kuigi suhtlemine on harvemaks jäänud. Mul olid ka mõned väga head sõbrad, aga nüüd ei ole enam ühiseid teemasid, millest rääkida. Tollal suhtlesimegi põhiliselt usuteemadel ja eriti muudest külgedest üksteist ei tundnudki.

12. Kas mõne kogudusekaaslase käitumine pani Sind usus kahtlema?

Ma ei tea, kas just usus kahtlema, kuid küsimusi tekitas küll. Mõned kristlased olid natukene silmakirjalikud, näiteks rääkisid üht, aga tegid teisiti. Vahel oli tagarääkimist. Mind häiris ka kristlaste hukkamõistev suhtumine mõnede inimeste, näiteks homoseksuaalide suhtes.

13. Kas Sul tekkis küsimusi, mis panid usus kahtlema? Kas otsisid neile vastuseid ja kust?

Ikka tekkis. Näiteks see, miks on maailmas nii palju kurja ja miks Jumal lubab süütutel inimestel kannatada. Vastuseid otsisin küll, aga rohkem omaette, teistega arutasin vähe. Ega väga ammendavaid vastuseid ei saanudki, ausalt öeldes.

14. Kas Sinu kogudusest eemalejäämiseks oli mingi tõukav põhjus? Milline?

Eks neid põhjuseid oli mitu. Ühte suurt ei oskagi välja tuua. Eemalejäämine toimus kuidagi järk-järgult. Mul olid endal tekkinud usulised kahtlused, kindlasti mingil määral mõjutas ka teiste kristlaste käitumine mingil hetkel. Üks põhjus oli ka see, et mõned sõbrad ei käinud ka enam seal koguduses, ja kuidagi vaikselt see läks. Ühel pühapäeval ei saanud minna, kas töö pärast või oli mingi muu põhjus, ja järgmisel pühapäeval oli juba natuke raskem minna, eriti kuna oli muid põhjuseid ka.

15. Milline on Sinu arvates ideaalne kogudus ja kui sarnane on Sinu kogudus sellele?

Ühtehoidev, aus ja siiras, avatud ja sõbraliku suhtumisega, koht, kus on eri vanuses inimesi ja kus kõiki inimesi märgatakse ja nende mõtteid aktsepteeritakse ning kus inimestel on omavahel lähedased suhted. Teenistused võiksid olla vaheldusrikkad ja köitvad. Ühiskondlikus plaanis võiks olla aktiivne, märgata abivajajaid.

16. Mis on kõige suuremad puudused Sinu kogudusel või kristlastel üldiselt?

Jutlused on mõnikord ebapraktilised, kohati on palju rangust ja rõhutatud vastandumist mittekristlastele, ennast peetakse heaks ja teisi halvaks. Ollakse kinni mingites asjades, ei ole avatud ja kriitilist mõtlemist. Mõnikord ollakse koguduses kriitilised väljapoole, aga enda suhtes mitte. Kohati on ka silmakirjalikkust ja näivat hoolimist. Mulle tundub, et kristlased on väga hõivatud, mõnikord isegi koguduse-tööga üle koormatud, nii et inimeste jaoks neil päriselt ei olegi aega.

17. Juhul, kui Sa oma suhteid kogudusega uuendaksid, siis mis põhjusel?

Ei oskagi öelda. Võib-olla kui elus tuleb raske hetk või kui tekib äkki sisemine soov või vajadus.

18. Mida kogudus saaks teha, et Sind kogudusse tagasi võita?

Ega väga ei saagi, ma pean ise endas selgusele jõudma ja ise selle otsuse tegema. Noh, võib-olla kui oleks mõni huvitav üritus või kui oleks koguduses häid sõpru, siis suurema tõenäosusega käiksin seal. Abiks võiks olla see, kui kogudus korraldaks ürituse väljaspool kirikut, oleks lihtsam minna.

19. Kas Sa oled sattunud hiljaaegu mõnda kirikusse? Kui jah, siis mis asjaoludel ja kuidas end seal tundsid?

Olen küll. Turistina ja hiljuti ka ühele üritusele. Halb tunne otseselt ei olnud, aga mingil määral teistsugune. Enam ei ole sellist tunnet, et olen asjas sees, vaid vaatan pigem nagu kõrvalt.

Täispikka versiooni „intervjuust“ saab lugeda KUSi kodulehelt (*kus.tartu.ee*), valides „vilistlased“. ■

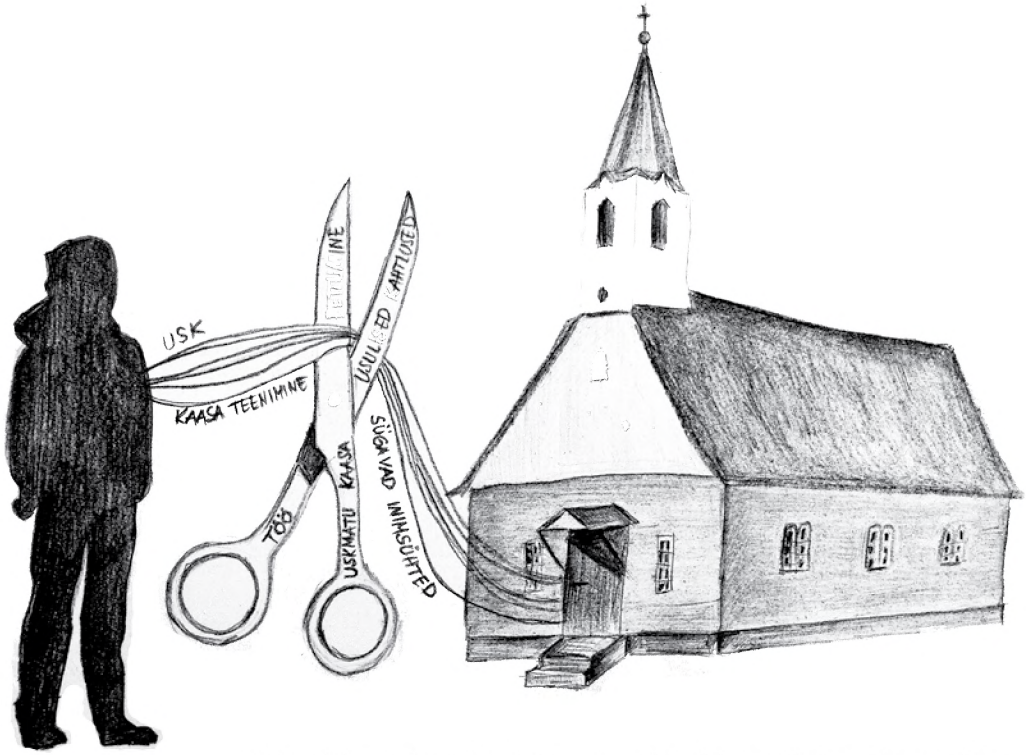

Enam ei ole sellist tunnet, et olen asjas sees, vaid vaatan pigem nagu kõrvalt.

Minu abikaasa (Mari-Vivian) joonistas ka pildi, mis illustreerib minu lõputöö teemat.

LÄKSIN EGA KAHELNUD, SEST JUMAL KUTSUS

Daire Tiigivee, Tartu Kolgata kogudus, tekst ja fotod

▲ Otsustasin, et kasutan reisi vältel ühistransporti või taksot ainult siis, kui on kiire või hädavajalik. Mis omakorda tähendas seda, et selle mägise maa tõusud ja laskumised said mulle kiiresti armsaks. Vaatasin kaua Õlimäelt Jeruusalemma vanalinnale.

▼ Kui ma varem polnud isegi mõelnud, et võin Püha Maad külastada, siis kõik, mida see paik oma ilus ja rikkuses pakkus, tekitas igatsuse tagasi minna. Yoel Moshe Solomoni tänava vaade Jeruusalemmas.

Olen koos Jumalaga käinud tänaseks 18 aastat ning õppinud järjest rohkem teda ja tema seadmisi usaldama. Olen kogenud, et Jumal on ustav ega vea kunagi alt, koos temaga minnes saan ma kogemusi, mis minu usaldust ja usku tema vastu veelgi kasvatavad.

JUMAL KÕNETAS MIND IGAL PÄEVAL

Siiski oli minu jaoks suur ususamm, kui Jumal suve hakul ütles, et tal on mulle plaanis kahenädalane palveränn Pühale Maale. Ainult tema ja mina. Mul oli selja taga väga pingeline hooaeg töö juures ja koguduses ning vajasin aega, et saada korraks igapäevasest elust eemale. Nii ei kahelnud ma kordagi selles ettevõtmises, kui lennupileti ja majutuseasjad korda ajasin ning ühel kaunil juulikuu õhtul oma teekonda Püha Maa poole alustasin.

Reisiks ma palju ennast eelnevalt ette ei valmistanud. Ühest küljest selle pärast, et ma ei tahtnud kohustuslikku programmi, mille põhjal kõik vaatamisväärsused läbi käia, ja teisest küljest peaks Püha Maa ise piisavalt avastamisväärtuslik olema. Tegelikult, kuna Jumal mu sellele reisile kutsus, ootasin põnevusega, mis temal on mulle plaanis.

Kuna minu jaoks oli see mu esimene seljakotiga rännak tundmatule maale, püüdsin selle enda jaoks võimalikult lihtsaks teha ja ööbisin kogu aja ühes kohas ning võtsin ette päevaseid rännakuid. Peatusin Petlemmast paari kilomeetri kaugusel väga toreda palestiinlastest kristliku perekonna juures.

Sain juba paar päeva pärast seal viibimist aru, et peaaegu iga paik seal kandis on miskit moodi seotud Piibliga. Seetõttu ei olnud mulle üllatuseks, kui avastasin, et ööbisin üsna selle paiga lähedal, kus arvatavalt inglid karjastele ilmusid ja neile Jeesuse sünnist teatasid. Ilmselt oleks ma Issanda kir-

kuse sära ja kiituslaulu ka oma tuppa kuulnud ja näinud, kui paar tuhat aastat tagasi seal oleksin saanud viibida.

Igapäevaselt liikusin ööbimispaiga ja Jeruusalemma vahet jala ja ühistranspordiga, toitusin kohalikest andidest. Nii nagu Iisraeli rahva kõrberännakul hoidis Jumal oma rahvast, et neil ei kulunud riie seljas ega sandaal jalas, nii hoidis Jumal ka mind sel rännakul. Mul oli iga päev jaksu ja tahet kõndida, tervis oli hea, toidulaud oli piisav ning kuumus ei teinud liiga. Samuti ei tundnud ma kordagi hirmu oma turvalisuse pärast.

Jeesuse leidsin ma tihti teistest inimestest

Ma julgen öelda, et Jumal kõnetas mind iga päev ja kogu aeg, nii läbi inimeste, Püha Maa enda või läbi olukordade. Jagan paari eredamat kogemust.

Jeruusalemma müüride vahel olev pika ja huvitava ajalooga linn on tihkelt täis keerulisi, kohati räpaseid tänavalabürinte, sadades meetrites turulette kitsaste uulitsate ääres, pisikesi osmikuid moslemite ja kauneid liivakivikarva maju juutide linnaosas. Ja lõputu hulk pühakodasid – kristlastele, juutidele ja moslemitele. Pühasid hooneid on lausa nii tihkelt, et kirikust-mošeest-sünagoogist on näha ainult katus ja fassaad, sest sein seina kõrval seisab juba järgmine pühapaik.

▲ Ühel palaval päeval otsisin varju viigipuu alt. Ibrahim, kellele see puu kuulus, kutsus mind enda juurde koju – andis külma vett, rääkis mulle oma elust, tutvustas perele ja hiljem sõime koos lõunat. Loa viigimarju tema puu otsast korjata sain ka järgmisteks päevadeks.

Oma reisil ei hakanud ma teadlikult Jeruusalemma kaardil näpuga järge ajama, eesmärgiga külastada kõike, mida sel linnal pakkuda on. Küll aga olin päeva alguses läbi mõelnud, kuhu sel päeval suuna võtan. Tihti sain alles õhtul kokkuvõtet tehes aru, kuhu Jumal mu täna endaga kaasa võttis, kellega kohtusin ja mida sellest päevast õppisin või lihtsalt nautisin, ning kiitsin Jumalat kõige hea eest. Uitasin ja uudistasin. Sageli ma ei teadnud, kus ma parasjagu olen, aga seda põnevam oli end järgmisel hetkel leida kohast, mis on killuke Jumala suurest loost.

Püha Haua kirikus

Üks püha paik, kuhu kõikide kristlaste tee tavaliselt Jeruusalemmas viib, on Püha Haua kirik, mis on pärimuse järgi ehitatud paika, kus Kristus risti löödi, maha maeti ja surnuist üles tõusis. Väljast vaadates ei saa kiriku üüratutest mõõtmetest väga aimu, sest see on ehitatud sein seina kõrvale teiste hoonetega.

Külastasin Iisraeli kõige kuumemal aastaajal, mis tähendab, et turiste oli kordades vähem. Sain olla palju vaikuses. Nii võisin ka Püha Haua kirikut imetleda peaaegu järjekorravabalt, mis on sealkandis suhteliselt tavatu.

Kirikusse sisse astudes tabas mind täiesti ootamatult kirjakoht: „Mis te otsite elavat surnute juurest? Teda ei ole siin, ta on üles äratatud“ (Lk 24:5j). Seda ütlesid inglid Jeesuse hauale tulnud naistele ja nii ütles üks hääl minugi sees. Mu südant täitis tohutu rõõm ja vabadus seal kõrgete kiviseinte ja altarite vahel kõndides.

Olin mõelnud küll, et lähen teele üksi, eemale inimestest, et võtta aega olla koos Jumalaga, ent ilmselt ei mõelnud tema samamoodi. Olin Palestiinas, kus elavad suhtlemisaltid araablased. Liikusin bussipeatuse ja ööbimispaiga vahet jala ning minu tee viis läbi rahvarohke peatänava. Olin tänu oma päritolule ja liikumisviisile suhteliselt haruldane nähtus ja mul oli raske märkamatuks jääda. Samuti oli minu jaoks huvitav, et paljud siinsetest araablastest on Jeesust järgivad kristlased. Nii ma leidsingi end tihti kuulamas eakat elukogenud meest mõne poe ukse ees, kes rääkis mulle Jumalast. Iga vestlus puudutas mind. Vahel lausa ootasin, kuidas Jumal mind kellegi läbi taas kõnetab.

Nägin, kuidas sealsed inimesed elavad Jumalaga igapäevaselt, tema on

▲ „Kuus päeva tee tööd ja toimeta kõiki oma talitusi, aga seitsmes päev on Issanda, sinu Jumala hingamispäev,“ on üks kümnest käsust. Nähes seal inimesi hingamispäeva alati tähistamas, sain aru, et ka see käsk on Jumalalt antud järgimiseks meie eneste heaks, ning tekkis igatsus seda päriselt teha.

neile A ja O, esimene ja viimane, algus ja ots. Elu ilma temata ei kujutata ette.

Kristuse Kiusamise kloostris

Paika, kus kurat püüdis Jeesust 40-päevase paastu ajal ahvatleda, on ehitatud Kristuse Kiusamise klooster. Seal mäe otsas ja Jeerikos mõtlesin nendele ahvatlustele, mis Jeesuse ette pandi: kivid saavad leibadeks; kukuta end templiharjalt alla – inglid püüavad su kinni; kuningriigid ja hiilgus. Meeletu palavus, väsimus, nälg, otsatu kivikõrb, kus mõningast leevendust toovad öötunnid koopas. Vaatasin enda ümber seda maalilist, ent vaenulikku loodust ja mõtlesin, mis on minu kiusatused Jeesuse kõrbekiusatuste kõrval? Kui Jeesus inimesena suutis need seljatada, miks mitte mina Jeesuse abiga? Me ei pea vastu võtma seda, mida saatan pakub, vaid pidama vastu ka kuumuses, näljas ja üksinduses nagu Jeesus, et võtta vastu seda, mida Jumal pakub – elu ja seda ülirohkelt. Sest kuumus, nälg ja üksindus ei kesta igavesti, küll aga elu koos Jumalaga.

Kogesin taas, et kui Jumal mind kutsub – olgu siis rännakule koos temaga või ka koguduses mõnes valdkonnas kaasa teenima või tänaval võõrale evangeeliumi jagama, siis ta varustab. Heldelt. Sest ta on seda lubanud. Meil tuleb see ainult usus vastu võtta ja kuuletuda. Ja siis on see aeg täis pikitud imesid ja imelisi kohtumisi – Jumala tingimusteta armastuse avaldusi. ■

Kalju koguduse uus vanempastor Tarmo Lige

Foto: Kristi Jürma.

Tallinna Kalju baptistikoguduses seati 9. septembril ametisse uus vanempastor Tarmo Lige (56), kelle kogudus valis ühehäälselt 6. mail 2018. Tarmo kodukoguduseks oli Oleviste, kus ta on teeninud diakoni ja jutlustajana, juhatuse ja vanematekogu liikmena. Teoloogilise hariduse omandas ta KUSis (2012). Aastal 2017 täitis ta pastori kohuseid Kanadas Vancouveris. Mitmel korral on ta olnud EKB Liidu revisjonikomisjonis ja vanematekogus. Ta jätkab esialgu ka riigi omanduses olevate kinnisvara projektide arendamisega. Tarmo on abielus Viljaga, nad on kasvatanud üles kolm last, kes teenivad samuti kogudustes kaasa.

Piduliku jumalateenistusel jutlustasid Kaljus varem pastoritena teeninud EKB Liidu president Erki Tamm (2006–2018) ja Meego Remmel (1991–2001). Õnnistamispalves osalesid lisaks eelnimetatutele veel koguduse teine pastor Vilver Oras ja Tarmo isa Aare Lige (endine Ligema koguduse pastor). Tervitajate hulgas olid sõbrad Olevistest, Hiiumaalt, samuti Kalamaja Põhikooli direktor Piret Rõõmussaar ning samas kirikus koos käiva venekeelse Betaania koguduse pastor Stepan Maerko. Muusikaga teenis koguduse ülistuskoor Kersti Kuuse juhatusel. Jumalateenistusele järgnes ühine pidulaud.

Teekäija

Seminar kolib tagasi Tallinna

EKB Liidu vanematekogu otsustas 11. septembril, et 28 aastat Tartus tegutsenud liidu kõrgkool Kõrgem Usuteaduslik Seminar (KUS) kolib Tallinnasse tagasi. Kool asutati 1922. aastal, suleti nõukogude ajaks ja taasavati 1989. aastal Tallinnas. Aasta hiljem koliti Tartusse, kus 1994. aastal valmis suur kaasaegne õppehoone.

Liidule kuuluva kinnisvara mõistlik ja sünergiline kasutamine oli üks ümberkolimise põhjustest. Peale päevaõppest loobumist ja sessioonõppele üleminekut kasutatakse seminarihoonest õppetegevuseks vaid kolmandikku.

Väga oluliseks põhjenduseks leiti olevat ka logistiline argument – Tallinnas ollakse potentsiaalsetele õppijatele kättesaadavamad.

Peale Koskla 18 ümberehitustöid alustab seminar tööd majas, kus asuvad ka liidu kantselei ruumid ja käib koos Allika baptistikogudus.

KUS on riiklikult akrediteeritud Eesti väikseim kõrgkool, kus 29 aasta jooksul on hariduse saanud suur osa pastoreid ja koguduste töötegijaid nii EKB Liidust kui ka teistest konfessioonidest. Praegu on koolis 56 üliõpilast, täienduskoolitusi korraldatakse aastas ligi 500 osalejale.

Sven-Joonatan Siibak valiti Liidu peasekretäriks

EKB Liidu vanematekogu valis 11. septembri koosolekul uueks peasekretäriks Sven-Joonatan Siibaki (26). Senist tegevust liidu noorsootöö juhina jätkab Sven-Joonatan osalise koormusega. Samuti teenib ta aktiivselt kaasa 3D koguduses ja juhib abikaasa Heliniga selle koguduse Jüri kogukonda. Sven-Joonatan Siibak on lõpetanud Tartu Ülikooli ajaloo eriala ja töötanud üldhariduskooli õpetajana. Sven-Joonatan on KUSi kirikuloo õppejõud.

Kuidas on seotud lõikusaeg ja alpide inimeste austamine?

Ruudustikus on vasakult paremale lugedes üks mõte Piiblist. Iga täht ruudustiku all on õiges tulbas, ent mitte õiges järjekorras. Kui paigutad tähed tagasi ruudustikku, saad piiblisalmi, mis vastab pealkirjas olevale küsimusele. Sõnavahesid tähistavad mustad ruudud. Kõik salmis olevad kirjavahemärgid on ruudustikus ette antud. Piiblisalm on võetud 1997. aasta piiblitõlke järgi.

Eelmise Tähesaju „Mis mõtted võivad hea elujärjega inimesel pähe tulla?" lahendus on kirjas Ps 30:7: „Ma mõtlesin heas põlves olles: Mina ei kõigu ialgi!"

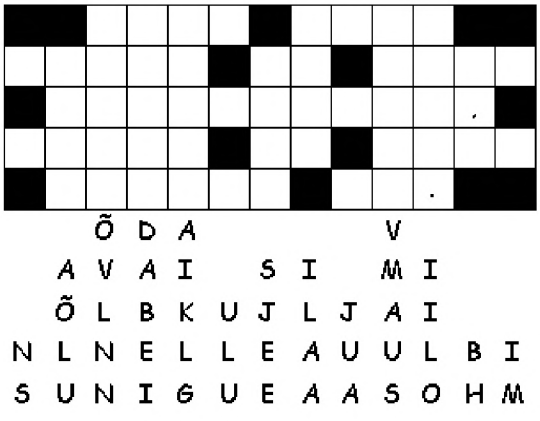

KUSi 29. õppeaasta avaaktuse ühispilt saab väärilise koha ka üheteistkümne esmakursuslase fotoalbumis. Foto: Riina Ani.

Diplomi saab pealekauba

■ Anneli Võso, Seminari teise kursuse tudeng

Viljandi baptistikoguduses ei olnud 26. augusti pühapäev sugugi tavaline. Avar ja kaunis kirik oli täis mittetavapäraseid nägusid, hõikeid, tervitusi, kallistusi ja suurt siirast rõõmu – seminaristid, nii üliõpilased kui õppejõud, olid taas kokku saanud! Koguduse jumalateenistus oli üksiti ka KUSi uue õppeaasta avasessi aktus.

Põnevaim osa kogu sündmusest oli aga kindlasti uute seminaristide nägemine. Alles eelmisel aastal sai ise seal usurahva ees uustulnukate rivis seistud (meid oli toona 12!) ja sel aastal ei ole rida mitte oluliselt lühem – tervelt 11!

▲ Seminari kevadine lõpetaja Kaur Paldre tõmbas kotist välja banaani ja virsiku, nagu Tarzani arvutimängus, ning seostas need osavalt tõdedega Jumala riigist, kus peab valitsema tasakaal teadmiste ja isikliku jumalasuhte vahel. Foto: Riina Ani.

Avaaktuste Viljandis pidamist võib vist juba väikest viisi traditsiooniks nimetada, sest see toimus siin juba kolmandat korda. Kui pikk on aga traditsioon, et sellele järgnev avasess EKB Liidu puhkebaasis Nuutsakul toimub, teavad küll ainult vanad olijad.

Esimene õppenädal kujunes väga põnevaks, sest põhirõhk oli seekord kohe spetsialiseerumisainetel. Tudengid jagunesid, hoolimata kursusest, kolmeks – teoloogia, noorte- ja lastetöö ning koguduste rajamise ja arendamise suund. Viimase suuna loengutes osales külalisena ka EKB Liidu president Erki Tamm, kes lisas niigi põnevale teemale veel kõvasti vürtsi juurde.

Põhisuundade kõrval tegime algust ka andidepõhise meeskonnatöö ja juhtimise ning hingehoiu loengutega. Ei tea, kas see tulenes läbivõetud õppematerjalist ja Tõnu Lehtsaare kohalolekust või millestki muust, aga seekordne sess tervikuna kujuneski omakeskis kuidagi eriliselt hingehoidlikuks. Õhtuti tekkis peale õppetööd ikka spontaanseid vestlusi ja gruppe, kus kuulati, pihiti, nuteti, naerdi ja palvetati üksteise eest. Oli olukordade määratlemist, kõrvaltvaatamist, julgustamist, vabastuspalveid, Jumala kiitust ja ülistust üle elude ja olukordade. Oli hommikuid, mis saabusid kuidagi liiga ootamatult, sest käigupealt tekkinud hingehoidlikud vestlused olid kestnud kaugelt üle südaöö. Mõningad osalejad olid juba pidžaamas ja toasussides. Ühe vestluse käigus jõi (hinge)hoitav sujuvalt ära ka (hinge)hoidja lauale asetatud hambapesuvee, kuna too oli just olnud teel õhtustele hügieenitoimingutele. Kas pole see mitte tõeline teenimine? Leho Paldre nimetas oma Piibli teoloogia loengus just seesugust teenimise mustrit praktiliseks teoloogiaks.

KUS on minu meelest eriline kõrgkool. Meid on lihtsalt nii pisuke hulgake – sel õppeaastal kokku 56 tudengit. Sellises peres pole palju kurdetud laialivalgumist, vaid seminaristidel on omavahel head ja soojad ning läbipõimunud suhted. Kuidagi ei saa mainimata jätta ka Nuutsaku rolli selles. Kogu kooliperega koos veedetud ühised kolm päeva seal metsas, nii akadeemilises kui täiesti vabas vormis, on ikka tõeline taeva kingitus, mis saab meid siduda ühtse meeskonnana toimivaks tiimiks Jumala riigis.

Vaatan täna tagasi sellele, mida ütlesin aasta tagasi verivärske esmakursuslasena peale esimest sessi – „Minule tundub, et seminaris õppimise väärtuste pingerida on selline: kõige tähtsam on lasta kujundada oma isiksus Jeesust järgivaks jüngriks; teiseks on üliväärtuslikud need suhted, mis õppimise aja jooksul tekivad; ning kolmandaks – diplom on ainult lisaboonus, mille sa veel pealekauba kaasa saad." – ja võin täie teadmisega öelda, et just täpselt nii ongi. ■

Isa Vello Salo mõtteks on hingerahu

- Režissöör Jaan Tootsenit intervjueeris Saara Laurik
- Foto: Jaan Tootsen

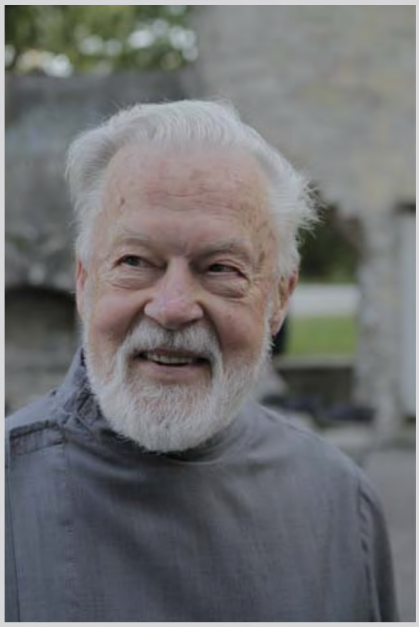

Kinos Sõprus on 5. septembri õhtul täidetud kõik toolid. Tuliuue dokumentaalfilmi „Vello Salo. Igapäevaelu müstika" esilinastuse viimaste kaadrite lõppedes tõusevad inimesed püsti ja kestva aplausi saatel sammub režissöör Jaan Tootsen tervituseks ning embuseks veel ainsa inimese juurde, kes istub – selleks on filmi peategelane, isa Vello Salo.

Kust sündis idee teha film just isa Vello Salost?
Äratundmine, et selline mees vajab kindlasti portreteerimist, tuli juba 2011. aasta paiku, aga olin siis just „Uue Maailma" filmi lõpetanud ja oli vaja väikest hingetõmbeaega. 2014. aastal hakkasin ka vähehaaval filmima, aga murrang tuli 2016. aasta juunis, kui meil õnnestus koos filmimeeskonnaga olla Vello Salo saatjateks tema reisil Rooma.

Seal oli üks oluline kokkusaamine –, kui kohtusid kaks noorpõlve sõpra, Vello ja tema sõber Pietro. Kaks vana meest – üks tol hetkel 90, teine koguni 91. Noored maailmamuutjad, sõbrad aastast 1948... Nad istusid ja arutlesid väga kirglikult kõige suuremate elu mõtte ja Jumala küsimuste üle. Kaks vana meest, kirglikud nagu 6-aastased poisikesed, silmad põlemas peas. See lõi mul pildi selgeks – sellest tuleb film!

Olete ka varem teinud dokumentaalfilme. Kas filmimise ajal muutute tavaliselt portreteeritava(te)ga lähedase(ma)ks või hoiate pigem distantsi?
Velloga tunneme üksteist juba viisteist aastat. Aga iseäranis on meid liitnud see filmi tegemise aeg. Käin tal ikka külas, kaamera on tavaliselt kaasas, aga iga kord ei filmigi. Ajame niisama juttu. Samas, see väike distants ju ikka on alati olemas – dokumentalist peab hoidma oma puhast pilku. Kui oled liiga sõbramees, võid mõned olulised momendid maha magada. Siis elad elu, ei tunne enam sündmust. Aga hetkel julgen küll öelda, et oleme vist ühed lähedasemad inimesed üldse. Vahepeal jõudsin Vello juurde rohkem, kui oma pereasju korraldama.

Filmi üks kesksemaid teemasid on iseenese surelikkusega leppimine. Kuidas on selle filmi tegemine mõjutanud teie enda suhtumist elusse ja selle lõplikkusse?
See on minu jaoks väga oluline teema. Kuidas oma vaimu häälestada nõnda, et surm ei tuleks ootamatult. Et hinges oleks rahu ja ideaalis võiks ju olla surmaks valmis. Ma ei tea, kui palju on selliseid inimesi, kes oleksid kohe täna valmis surema. Ise tunnen enda puhul veel väga suurt ebatäiuslikkust. Ei julgeks nõnda Jumala palge ette astuda. Aga millal inimene valmis saab? Kas me üldse oleme kunagi surmaks valmis? Ja mida teha, et hinge tuleks rahu – nende küsimustega saab iga vaataja seda filmi vaadates tegeleda.

Kellestki filmi tegemine tähendab tungimist portreteeritava väga isiklikku sfääri. Kas tuli ette ka hetki, kus tundsite, et nüüd tuleks kaamera kinni panna?
Praegu meenub vaid üks hetk, kus ma ise ära ehmatasin ja instinktiivselt korraks kaamera kinni panin. Üldiselt filmisin väga palju ja julgelt, just selle teadmisega, et montaažilaua taga saab alati teha selle viimase otsuse – mis ja kui palju filmitud materjalist lõplikult sisse läheb. Film on minu meelest aus. Selline, nagu elu on – ilma ilustamata. See ei ole paraadportree. Samas võin julgelt kinnitada – saab palju nalja ja ilmselt on ka neid hetki, kui võib pisar silma tulla. See on esimene film, kus olen ka ise montaažis pisara poetanud. Ma loodan, et inimesed leiavad selle hetke või need hetked üles.

Mis on teid isa Vello juures kõige rohkem inspireerinud?
Ilmselt tema kuldne mõte, et vaimumaailmas on kõik teistmoodi – kui füüsiline keha vananeb ja jääb väetimaks, siis vaimus võime kasvada lõpmatult. Mida vanem, seda parem, mida vanem, seda targem. Ja inspireerinud on ka see, et kui on teinekord väga raske, siis ikka – abi tuleb. Saame vaimselt uuele tasandile. Rahu ja rõõm tuleb alati pärast suurt madalseisu. See on lohutav teadmine.

Filmist on näha, et süngeimatel hetkedel on isa Vellole toeks tema usk, teadmised ja lähedased. Mis on teie suhe usuga?
Olen kindlasti religioosne inimene. Kui hea või halb kristlane, seda ma ei oska ise otsustada. Aga kirik kuulub meie pere igapäevaelu rütmi. Eriti tore on see, et meie lapsed on kasvanud isa Velloga koos. Pirita kloostri kirik on pühapäeviti mürgeldavaid lapsi täis – kui isa Vello veel teenistust pidas, tänas ta alati pärast iga missat „meie vahvat laulu- ja tantsurühma". Et, lapsed, tehke veel rohkem häält! ■

... Ja mida teha, et hinge tuleks rahu – nende küsimustega saab iga vaataja seda filmi vaadates tegeleda.

KONVERENTS

"I have a dream"

ELULOOLISI VAATEID TEOLOOGIALE

Laupäeval, 6. oktoobril 2018 kell 10–18
Tartu Salemi kirikus, Kalevi 76

Arutlevad Meego Remmel, Sven-Joonatan Siibak, Joosep Tammo, Joonas Hellerma, Tarmo Uustalu, Kaarel Väljamäe, Tõnu Lehtsaar, Anni Kuusik, Karmen Maikalu, Elina Kivinukk, Gunnar Kotiesen, Evelin Põldsaar, Raigo Tammo ja Einike Pilli.

Konverents lõpeb vastuvõtu ja kontserdiga (16.30–18):
Muusikat teevad Hanna Veermäe ja teised noored ning andekad.

Registreerimine: kus.tartu.ee/sundmused
Osavõtumaksu ei ole, võimalik toetada Kõrgema Usuteadusliku Seminari tööd

UUS MEEDIA KUI ESIK –

KOGUDUS, MIS KÕNETAB TÄNAPÄEVAST INIMEST

13.10.18
19.01.19

Õpetavad:
Hele-Maria Taimla,
Laura Maide,
Imbi ja Bill Kinnon

kus.tartu.ee